

Мирослав Алексић

ТРАВАРЕВ НАСЛЕДНИК

Едиција
ВИШЊИЋЕВА
НАГРАДА

Мирослав Алексић
ТРАВАРЕВ НАСЛЕДНИК

Едиција
Вишњићева награда

Уредници

Срђан Малешевић
Небојша Кузмановић

Copyright© 2021 by Мирослав Алексић

Copyright© 2021 by за Србију *Књижевна заједница Шид и Архив
Војводине*

Ова публикација у целини или деловима не сме се умножавати, прештамповати или преносити у било којој форми или било којим средствима без дозволе аутора или издавача нити може бити на било који други начин или било којим другим средствима дистрибуирана или умножавана без одобрења издавача. Сва права за објављивање књиге задржавају аутор и издавачи по одредбама Закона о ауторским правима.

*Објављивање ове књиге подржала је Покрајинска влада
Аутономне Покрајине Војводине*

Мирослав Алексић

ТРАВАРЕВ НАСЛЕДНИК

изабране и нове песме

2021

*Овом књигом песник обележава 35 година
од изласка своје прве књиге*

ТРАВАРЕВ НАСЛЕДНИК

Његов језик никад нисам научио –
слова која полен разносе.
Разбаштинио ме век. И шта ми је остало од свега:
вреће пуне мириса бивших вилинских трава,
шкрипаве фиоке за искорењене чајеве,
тавани на којима очајава промаја...
Ту и тамо јави се неко коме је потребна помоћ –
лажем га о својим моћима.
Осамио сам се, имам само једног пријатеља –
дечак који лије звоно у филму *Андреј Рубљов*...
Тако, да ни њега нема.
Дани - као ноћи у катедрали, с лицем на хладној скамији.
Свет је комора у којој се чува одсутност Божија.

ПОГЛЕД НА ЛУКУ

ПОЗНАЊЕ

Нисам имао тада ни четири године,
памтим руке су ме болеле,
језик мој беше сув као папир на столу,
у грлу није било никаквог гласа,
ни снаге у телу није било.
Тај први сусрет био је свечан као растанак са светом.
Док је младо сунце кроз грање у собу улазило
и мировала вода у месинганој чесми,
видео сам тело мајке своје и своју скору смрт.
Тог јутра сам, ако у то ико може да верује,
угледао своје бело лице у течном огледалу
и сазнао
да имам душу.

ОГЛЕДАЛЦЕ

Хтео не хтео
приближавам се почетку
где ја дете у прашини седим
и огледалце имам
на чијој полеђини је нацртан пас.
Али, његове су очи куглице
које увек некуд беже.
И кад покушаш оно друго око
у очну дупљу да сатераш,
прво се неухватљиво одметне
на руб кружнице.
Ногом као ждребе копам по прашини
и озбиљно се на све око себе љутим.
Само огледалце у мојим рукама
готово је неупотребљено.
Само се понекад уз помоћ његову
светлост пребаци одавде – довде.
Колики је то распон,
сада размишљам.

ТАКО ПИШЕ

Душа је бела пчела и она је моја мајка.
Рођен сам на ружи, у кошници,
на рубу пчеларевог имања. Тако пише.
Ако је веровати књизи рођених,
умрећу у нечијој старости дубоко.
У мом животу неће остарити ни лишће
које је опало па озеленело,
ни вода коју из неба у земљу олук одводи.
На одморишту, у последњем сну ће писати:
- Буди срећан, сањао си да си имао мајку.
Свако бело слово у твојој души
имало је црну сестру.
Зато си и био један од оних
који су у веку писали песме.

КАКО САМ СЕ РОДИО

Захвалан сам старој бабици певачици
што ми је пупак речима свезала.
Јер чим сам се у великој мајци родио,
и чим се моје тело у њој одвојило,
чуо сам себе како певам:
- Сиње море плодова водица
а облаци мајчина душица...
Тада сам угледао речи којима ходам
и речи којима јабуке берем
и речи међу ногама којима се радују девојке.
Да би свет био лепши направио сам фрулу
и понудио је првом човеку до себе.
О томе како ме погледао
и шта је потом с фрулом учинио,
је, ево, већ годинама од речи правим песме.

О ДУШИ

Између свих тела која сам од рођења имао
разапело се уже душе које ме повезује.
Како сам захвалан својој души због тога
што између оног мог слатког дечјег грла
и ове гукe под брадом сада
не прави разлику и свему служи једнако.
Сад видим да није било места оној сапуници и целофану,
ни покушајима да се мења оно.
Јер, не можемо улепшати оно што нас је родило
и после нас носило и пазило благо,
држећи нас далеко од својих заглушујућих мотора,
од грдне ларме и лома.
А ми пилоти седели смо на ливади и гледали
како негде високо наша летелица нечујно плови.

КУЋА ПОРЕД СЕЛА

Ја, земаљски путник,
саградио сам кућу
на утрини поред села,

колико за нужду,

једна соба за пријем људи
и једна
у коју се од људи склањам.

ОБЛАК НАД ВОДОМ

Гладан устајем и сит лежем,
не обазирјући се на дане који пролазе,
ја, коме су сви рукави довољно дуги
и свака огрлица пристаје уз врат.

Учини Ти,
који мериш на великој ваги и мале мере,
да се ово сасвим по реду скројено биће
на два бића расточи,
макар једно било мање
од семена биљног које на земљи мре
чекајући своје рођење.
Нека оно друго буде снажно и велико
као урлик гладног вука над гором
и исто толико гладно
и нека се не обазире
на промене годишњих доба
и шкргут зуба човечијих.
Нека се над својом величином
као облак над водом уздигне,
студен или врућ
под небом да останем.

ОГЛЕДАЛО

Драгици Стојановић

Међу играчкама у детињству,
био је један комад сломљеног огледала.
Само случајно бих се понекад огледнуо у њему.
Хватао сам одразе таванице,
ормана, стола, дрвета, пса...
Опијало ме је то посредно посматрање света и живота.
А уистину, био сам опседнут његовом полеђином,
тим танким слојем тамне сребрне легуре.
Била је црна као ноћ, као непознато, као онострано.
Слутио сам негде у себи и месец и сребро,
алхемичаре, Керола, Борхеса, Маркеса, Тарковског...
Осећао сам тада да моћ памћења
имају људи, вода, ваздух, предмети,
а тек огледала.
Никада ништа нисам тако желео као да загребем полеђину
и видим шта је заиста у том понору
над којим сам дрхтао нагнут.
Али, срце би ми стало у страху од помисли
да ће одонуд нахрупити хиљаду чудеса,
или, што је још страшније,
да ће као последњи дах умирућег са површи огледала
брзо и неповратно ископнети моја нада
да постоји нешто важније и лепше
од сиромашне стварности.

ЗНАКОВИ

Још пре него што си учио,
све си епохе умео лако да разазнаш
на попречном пресеку грумена дрвеног угља –
ренесанса, барок, класицизам...
У слојевима се иначе слеже свет.
Много пре но што си читао,
могао си да препознаш слику
да се облаци пред јулску олују
гомилају као фаланге
Агамемнонове војске под Тројом.
И пре него што си почео да пишеш песме,
видео си чудо на свету
кад ластва лети ниско, брзо мењајући правац,
да би прошла кроз
небројене задате прозоре у ваздуху,
кроз тунеле до неба
за које дознаје из тајних предања старих ластва,
која се преносе с крила на крило,
с колена на колена.
А сад се, после свега, враћаш с књижевне вечери
и чекаш на семафору да се упали зелени чика
као знак да можеш да кренеш даље.

МОЈА ПОЕЗИЈА

Наизглед, мирна као мрамор,
хладна као сена,
а, уистину, личи
на пипави ход скалом
по кратком таласу радија.
Негде се зачује Лисабон,
нешто промрмља Братислава,
па замуца Букурешт...
Остало је само нервозни шум,
кркљанац фреквенција,
јагма за једном
сувислом артикулацијом.
Такве су јој речи.
Између њих ћути песма
као жена коју ниси
разбудио додирима,
као закопани свитак,
као непристрасни
хладни пергамент.

ОДГОВОР

Пита ме човек,
озбиљно радознао:
- Како настаје песма?
Постоји прво нека слутња,
кажем му,
не можеш тачно да утврдиш
где ти се то налази,
као кад треба да кинеш.
Осећаш да расте у теби,
згрушава се...
Мрдаш главом лево, десно,
у незнању и несигурности.
Понекад у страху
да ће се изјаловити
погледаш у сунце
и пустиш свој глас
да заврши посао.
Или, као кад чекаш
да се умири водена површ,
да би јасно видео
одраз свога лица
у њој.

ВРАТИО САМ СВЕ НА СВОЈЕ МЕСТО

Читао сам Рилкеа, Девету девинску елегију.
Радовао сам се. Но, крај ме обрадова највише:
- на 147. страни Просветиног издања,
где се елегија завршава, нађох пресован цвет, жути.
Још и сада, иако сам цвет узимао у руку и гледао га,
на месту где је, богзна откад, лежао у миру
стоји од њега жути траг на папиру и пише:
- Види ја живим. Од чега? Нити се детињство смањује
нити будућност... Безбројан живот
извире у мом срцу.

СМРТ ЈЕ ВЕШТ СКАУТ

Први човек се приближио па је онда нестао.
Други човек се удаљио па је и он нестао.
Ћутим о томе и мислим како у једној песми
коју намеравам да запишем
смрт разапиње шатор као вешт скаут, хитрим покретима,
док конопци звижде, ту одмах изнад града.
Погледам у небо да видим где је то,
а оно киша већ пада, добује по шатору
и још мало па ће стићи на земљу. Бежи, кажем себи,
можда се овако нестаје данас, у висини.
Док сам јутрос увлачио руке у рукаве
и закопчавао дугме под грлом,
нисам ни слутио да је свет тако пун опасности.
Опасност виси о концу, а конач виси о концу.

АРАПСКИ КАПРИЧО

Стремиш ка свом крају,
као кугла на стрмој равни
што чезне за најнижом тачком.
Промичу крај тебе лица у магли,
предмети, појаве и догађаји.
Дани и ноћи,
бели и црни хртови,
гладни.
И ништа те не дотиче.
Само због тога што сати имају подеке
а дани имена
престао си да их испуњаваш собом.
Тако залудан наглиш
да досегнеш смртну уру
као тркач што истуреним грудима
меко дотакне свилену врпцу
на циљној линији.
И тек тада, на крају, пожелиш
да макар још толико гледаш
у ведар дан
и још толико неког да волиш,
колико траје
Тарегин *Арапски капричо*.

ИСКУШЕЊЕ

Па шта ако си песма,
пусти жудњу да цвркуће
кад ти је већ наврх језика.
И кад застанеш и
загледаш се у себе,
немој ћутањем
заустављати време,
мисли мало и на људе,
нама је пролазност
све што имамо.
Ако начас заборавиш
име неког од нас,
не очајавај,
само зажмури.
Искушење је у том трену
гледати песми у очи.

КАД ЈЕДНОМ СВЕ ПОСТАНЕ ЛАКО

Однеси ме са овог света као што се односи
тањир са стола после свадбеног ручка –
у чистиштиште, на прање,
у хладно купатило у коме хучи вечна чесма.
Па кад се са лица спере магла,
мрак из очију, дрезга из срца,
нека бар један песма остане чиста.
Ја већ видим како ми од ње душа светли
као што небо светли од сунца
које хоће да се роди потом.
Али, још нема снаге која ће је извући из бунара,
јер шкрипи немоћни чекрк, речима сломљен.
Нема те снаге, нема је док једном све не постане лако
као чежња од зиме одбеглих дивљих гусака.
Тада ми, молим ти се, о немушти, помози.

УЗЕМЕТ МЕТЛИЦУ – ПОМЕТЕМ СОБИЦУ

Овом свету немам шта да додам:
што сам волео – волео,
што сам љубио – љубио,
време је да одмарам.
Најважније је имати сунцобран,
кишобран, мрежицу за комарце
и истанчан осећај за детаљ.
Од сад ћу да радим овако:
пробудим се ујутру, узмем метлицу,
пометем собицу,
легнем и гледам у плафон.
Ко хоће са мном, може,
ко неће, од воље му ко шокцу пост.

ОПЕТ О ДУШИ

Иако постоје речи
које смртнику нису дозвољене,
ипак говорим: то је моја душа,
тај голуб који куња на тавану
изнад ове главе,
осветљен с једне стране као месец.
Не дотиче га туђи гугут,
ни валови који долазе са мора,
која није видео.
О, душо, која између ових речи,
пролазиш као кроз шевар,
и која из високе траве
значења уз крике истерујеш,
ти разликујеш ћупове за уље
од амфора за речи.
Ти не сањаш ни пожаре ни поплаве,
ти предајеш ватру ватри и воду води.
Тако ја живим и тако певам.

ПЕВАЧ ПРИВИДА

Певам о привиду од јутра до мрака,
а онда у постељи умирен сањам.
Између нема ничег, осим једног камена
који је бео, на који слећем
и са кога узлећем као олињали орао.
Да и тај камен није привид
негде би стајао, нешто би притискао.
Овако, и он лебди и на њему се
као пећински цртежи указују слике
живота који живим: у оделу, у кући,
у улици, у библиотеци, у људима,
у постељи у којој умирен сањам
да сам певач привида.

КАКО ПЕВАТИ О ТОМЕ

У песми *Познање*

описах први сусрет са душом,
тачније, описах круг око ужежене луче,
али, никад не опевах облак
над сушним пределом,
меку небеску сенку душе благородне;
ни ветар што дува снажно с оног краја,
а пред њим не трепери лист,
ни петлић на крову,
не рекох ни реч о томе, мада дрхтим,
ко прут на води,
ко нова душа у своду.

ЧУЋЕШ КАКО ПЕВА ЛАЖ

Пробуди се залудни створе,
стих те је узео у се.

А знаш ли шта то значи?

Сањаћеш невидљива слова и неме звуке
и чућеш како пева лаж.

А где је језик Господњи,
где со којом нас ретко соли, нећеш знати,
док будеш дахом грејао своје недонешене речи
а по његовим речима буде падао дажд.

У БАШТИ

У башти зараслој у речи, плевим.
На једној страни остаје мир,
на другој бука и бес.
Изнад свега остаје шум смрти
која као голуб слеће у врт.
Тада почињу кише,
бујају горке траве, расте вода.
Узалудан постаје труд и немушти рад.
Немоћан, смејем се нечујно као риба
и тешко бележим речи –
после их називам песмама.

САВЕТ

Ми који живимо у интернату
морамо бити животињски обазриви
и пажљиво чувати кључ
од своје једине собе.
Јер, ходници су обично дуги
и врата је много,
а иза свих врата зјапе неслућене просторије.
Зато, не хватајмо олако за кваку,
јер можемо изненада угледати човека који каже:
- Ја сам човек. Ја сам човек између осталог
и о томе не знам ништа више.
Па како онда преузети бригу и о њему.

НАГНУТОСТ

Није то осећање. У најбољем случају
могу га звати нагнутост, јер ми се чини
да ова ноћ подуже траје, или уопште није ноћ,
због тога не могу да се усправим.

Пут, сам по себи, није лош за сеоске потребе
- кола овамо, кола онамо.

Асфалт, такав какав је, није лош
- не би од њега путеве правили.

Нешто мојим ногама недостаје, прави труп можда,
спреман да у свакој прилици
тежиште у своје средиште пренесе.

Види, лахор дува и зец се на југу зауставио и ћути.

Голема врана сама себи око вади
јер друга врана начело не крши
а око напоље мора.

Од нагнутости моји се мишићи боле
и њихова се влакна боле у себи:

- клекни, лези, учини тако да глава буде ближа земљи
и нагнутост ће бити мања.

Развежи прљаву мараму,
која беспотребно цело колено обавија,
па је вежи на грану од дрвета,
да се види да је прљава,
а колено ако издржи – ако не.

БИЛО ЈЕ ТОПЛО

Све је почело једног дана -
било је топло,
стога сам морао да размишљам
како да начиним себи хлад.
Посадићу дрво!
Избор паде на липу.
Својом крошњом она се неће заклонити
ни иза једног дрвета
(не смемо заборавити ни чај).
Уз то, мислио сам,
неће увек бити овако топло.
Ако посечем липу, спремићу огрев за зиму
па ћу уз ватру која угодно пуцкета
имати доста времена
да благосиљам то свето дрво
и да у дугим зимским ноћима
размишљам о лету које ће доћи.
Смишљено – учињено. Посадох липу.
Али, беше сасвим кржљава
и нека је гамад нападе,
не би ни листа ни цвета.
Сада цвокоћем,
умотан у крпе размишљам:
Има ли смисла садити било шта?

ДОБАР ПАС

Одувек желим да имам
једног доброг пса -
ПАС КОЈИ ЗНА ШТА МОЖЕ
А ШТА НЕ МОЖЕ,
Он би ми могао верно чувати кућу
и не досађивати сувишним лајањем.
Могао бих га водити и у лов
и био би ми од велике помоћи
кад више не бих знао у шта да пуцам.
А могао бих га једноставно
предати шинтерима
и ускликнути:
Убијте га!
Какав је то
ПАС КОЈИ ЗНА ШТА МОЖЕ
А ШТА НЕ МОЖЕ?

ВОДЕНА ВАГА

Ваздушни мехурић неће између две црте,
ни Зидар небески не може да га ухвати у том покрету
и да му каже стани, облик ти је дала густа тишина воде,
не можеш се играти са мојом величином.
Скидам кошуљу и лагано је пребацујем преко столице,
од детињства се тако спремам за спавање.
И видим да добила је мој облик памучна крпа
и да ово огромно биће обавија као што корице држе Идиота
да се не разлети у свим правцима из којих је на длан
своме створитељу долетео.
Велико је ово биће
и тешко му је да се служи својим телом како ваља,
па се учим да руком одмахујем као и други,
да корачам обично, тако да нико не уочи моју намеру да
корачам.

Али, све је узалуд – мој ход више личи на плес.
У овом мраку тешко ми пада мимикрија,
глума мојих органа, мог тела – слона.
Газим тешком ногом кроз последњу савану на крају целог
света,

а моја се муза у ону птицу претворила
што седи ми на рбату,
надмоћно свет посматра
и гега се, гега.

ЗИМСКА ПЕСМА

Већ дуго не пишем песме,
а дуња под прозором увек једнако цвате
и тешке плодове доноси.
Осим неколико пријатеља песника
који ми говоре своје стихове,
људи су углавном у великом послу –
корачају и истурају испред себе
једну па другу руку.
Тако чине и ноћу кад их нико не види.
Зима је ледна и дуга
па и деца која су се толико радовала снегу
сада већ спомињу висибаве које никада нису видела.
Тако споменути, мада невиђени,
ови цветови једном ипак свену
у тами замишљене шуме.
Али где, за све то изгледа и не хаје човек
који ме јуче, чела знојаваг од јела, упитао:
- Каква је корист од тога што пишеш песме?

АРЛЕКИН

Он раздере своје хаљине,
изгребе лице, рашчупа косу,
па онда по речнику пабирчи тугу,
као да је мало на свету има.
Ако шта нађе, удари на весеље
по вас дуги дан.
Нико не слути да је то онај
у шареним гаћама
што је давно
на трговима
засмејавао згрануту децу,
а сад пише песме,
жалосна му мајка.

ПОГЛЕД НА ЛУКУ

Рођен си у себи без преграда.
Зато напиши песму без зидова,
без подова, без таванице,
да буде као ти на свом месту.
Да има само један велики прозор
који гледа на луку и безбројна једра,
на лаке лађе и тешке амфоре
пуне вина и етра.
И да,
напиши да једина преграда буде
линија хоризонта,
модра од мора и неба,
од овог и оног света.

МРТВА ПРИРОДА СА КУТИЛИЦОМ ЗА НАКИТ

Направљена је од
прстију који још нису стекли моћ додира,
од геометрије и празнине,
од векова који пузе ка циљу,
од брда јаловине у позадини
и од мемле зелене,
дубоко тамно зелене,
која полако напушта слику
и осваја рам и зид.

МОЋ

Сто му једнобојних камелеона,
требало је пловити све ове године
а не бити вичан прилагођавању,
студирати мимикрију
а бити разложен као Бертранд Расел,
и, надасве, затворити толика врата за собом
без и најмањег праска, то је било умеће.
Мало ли је имати задато тело
са главом, трупом и удовима,
проносити га и стати уза њ
у свим приликама, безусловно,
увек бити спреман да сведочиш
целовитост свог бића,
па чак и да волиш себе оваквог...
То понекад уме да буде дирљиво.
Додати овоме породицу, веру,
нацију, државу, статус и звање
и уносити у то сваког дана потребну дозу спонтаности,
која се не примећује, као што се со истопи у храни;
и, напокон, бити песник,
ни разбарушен, ни занесен, ни луд,
толико уверен у значај речи и славу поезије
да знаш да је никада ниси достојан,
а ипак живети са једва видљивим осмехом у углу усана,
то би се заиста могло звати - моћ.

СТАРЦИ

Био сам на мору и упознао старце
који никада нису били на најближем острву,
рибаре који нису научили да пливају.
Све тако, крпећи мреже и радујући се улову,
прошао им је живот као филм што се заврши.
Био сам у брдима, разговарао са старцима
који се никад нису попели на врх планине
коју сваког дана гледају док се умивају пред кућом.
Чувајући овце, да их не поједу вукови,
оседели су, погрбили се и тако чекају крај.
Ишао сам у неке градске квартове,
у које ваљда никада нисам имао разлога да одем,
ишао сам, тек онако, да би ме тај простор запамтио.
Да би ме време у том простору овековечило.
Познајем људе који никада нису упознали другог човека,
који никада нису дозволили другоме да их упозна,
који никада нису свукли своју кожу ни пред ким,
који седе, гледају у сат, и чекају да живот прође,
који нису спремни на ризик да неког заволе
и који никада нису прочитали песму
„Чекаоница“ Мирослава Алексића.

ТРАКТАТ О ВРЕМЕНИ

НЕ ИДИ ДУБОКО У ШУМУ

Не иди дубоко у шуму,
држи се рубова, где још има зелене траве,
докле још допиру гласови вредних сељана.
Не разумеш више значења њихових речи,
али препознајеш умилну мелодију
која подсећа на детињство.
Не иди дубоко у шуму,
из старих, полеглих стабала
време је извукло битна својства
па кад пожелиш да станеш на њ
нога у дебло упадне до колена
и проспу се као пепео
некадашња снага и висина,
као кад у часу схватиш
да те издало биће које волиш.
Не иди дубоко у шуму,
не надај се вилама и вилењацима,
нема сна летње ноћи,
ни Оберона ни Титаније нема
да ти улепшају глуво доба
својим дивним враголијама
у комедији забуне.
Само докона баба Инсомнија
без очних капака и без душе
по сву ноћ бере отровне печурке
и успут пева успаванке.
Не иди дубоко у шуму!
Искључи рачунар и монитор,
притаји се, ослушни своје устрептало срце

и пази да те не изгутају
зли администратори свега и свачега.

ДОК НЕ ДОЂЕ ПО НАС

На крају дође по нас.
И Рилке је певао о тој извесности.
Онда нас одведе.
Једни славе вечност,
други се клањају идолу ништавила,
у томе је наша неслога.
Ово је поглед из историје
на ту свечаност која траје.
Негде се забели Картагина,
негде зуб Вавилона,
негде Калемегдан...
Поред тога, свуда теку воде,
надгорњавају се облаци,
дувају ветрови свих карактера,
труне лишће рађајући хумус.
У складиштима меморије
гурају се подаци,
тесно је свакој чињеници,
време је брже него икада,
пролазност постаје бесмислена.
Понеко објави песму,
људи се разиђу са изложбе,
негде започне рат,
неком се учини да је заволео,
тек да урадимо нешто,
док не дође по нас.

ЧЕКАОНИЦА

Кад се чека воз, шта се чека –
да нешто дође или да нешто прође?
Ако воз стоји, зашто стоји –
зато што је стигао, или зато што одлази?
Од овог *или* у средини стиха
могла би пући глава онеме који се пита.
Зато се граде чекаонице
у којима се стоји, седи, или лежи.
На звиждук локомотиве,
они који чекају одмах се узбуде,
стисну ручке својих кофера и излазе.
У сусрет им долазе они који улазе.

АРХИМЕДОВА КАДА

Запремина дана једнака је
количини утиснуте вечности, у речи.
Дан не мора бити необичан,
с реда, било који,
уроњен у *Архимедову каду* времена
која је порозна као сито,
шупља као Хармсов замишљени нос.
Једном када сам положио неки испит
отишао сам у шетњу Калемегданом
и порушио фигуре пензионерима
који су играли шах на клупи.
Можда сам то сањао,
али сам сигуран да сам узвикнуо:
Ето вам сад!
То је био дан који се претворио у песму
па сам ево, после свега,
слободан да вам је представим.

АХ, НИКО НИШТА НЕ ЗНА

Не разликујући зидове тунела од зидова мрака,
он жмури, плашећи се изненадног ударца у груди.
Не пакленом бициклу, кроз неосветљени тунел,
овај наш јунак јури. Зашто затвара очи
када је мрак тунела гушћи од мрака у очној дупљи,
он не зна, као што језик не зна зашто поред толико
здравих зуба, увек изнова тражи онај шупљи кутњак.
Откуд ми мисао о пакленом бициклисти, не знам,
као што ни скијаш који се низ ово брдо обрушава
не зна зашто широм затвара очи
када је белина снега ређа од белине смрти
која у коленима савијена одоздо према њему јури.

ИЗГУБЉЕНА ОДА

Као изгубљена истамска ода,
коју у сну мом скандира грбави Грк,
милозвучна језична твар, одасвуд заокружена
и уређена на непознат начин,
тако моје речи, брижљиво изговорене људима,
одједном више нису речи и нису више моје,
само су глагољивост и котрљајући рад језика,
а људи који ме слушају налик су огради од прућа
у риту на који пада ноћ.

ИЗМЕЋУ ДВА СЕЛА

На путу између два села
остаћемо заустављени.
Гледаћемо се у чуду
ми читаоци Кафкине приче
Најближе село,
не знајући шта је писац хтео да каже.
Уморни, док нам преко лица
буде текла вода из прошлости
са одразима слика које су нам биле драге,
остаћемо жедни.
Као што су морепловци,
откривајући Америку,
веровали да су доспели у Индију
и ми ћемо веровати да смо стигли
на крај пута.

СТАРО СВЕТЛО

Ивану Негришорцу

Ко још сумња у то да
онолики индијанци из филмова постоје,
када су већ једном створени.
Видео сам их како јашу и вриште
и витлају копљима
док је изнад њих небо облачно
и свуда около је велика пустиња.
Када се упале светла у биоскопској сали,
нико више не верује у постојање
ових индијанаца,
а нико се ни не пита
чему служи оно старо светло
које нас сваког јутра буди
и чини да не сумњамо у то
да овакви заиста постојимо.

БЕЛИ КОРАЛНИ ГРЕБЕН

Да ли си некада видео човека који спава?
Лице му је као решетка између два света.
Његово бледило није цело,
већ одсечено као парче велике белине.
Све је спремно и спокојно,
као да се у часу може доћи тамо
где се душа склонила.
А где је то? Да ли је то далеко?
Да ли је душа у оном свету,
или је зароњена у дубоко море,
пет миља источно од коралног гребена,
који негде на свету сасвим извесно постоји,
као што на лицу заспалог постоји
увећан и оштар бели нос.

ПРОБУДИ СЕ ПА ЗАСПИ

Зелена долина се сања ноћу, без игде иког
у њој. Само је сунце једнако велико, цело
и непомично као грб на јарболу, на мору, на небу.

У овом сну ништа није живо, ни трава,
ни дрво под којим је хладан хлад.

Па и сунчани сат на пропланку показује поноћ, тачно.

Ах, неверниче, погледај пусти мир,
погледај дубоки хлад, погледај хладни сјај –
то је она зелена долина
у којој ћеш уморан лежати бесконачно.

МАТИЦА ДОБРА

Дебела матице добра,
неупоредиво већа од свих доброта и ситница,
сјајна у својој дебљини-тежини,
обла матице добра,
на неонско светло обавијено седеф-опном личиш.
Недодирљива, неуништива, смем ли нешто да те питам:
Париш ли се с трutowима каквим,
или остајеш цела и ничија,
док пчелице зла језиви мед полажу.
Или, све је једно – само зујање.

ВЕЛИКА ЈЕ ДОЛИНА МЕСОПОТАМСКА

На мекој куглици од иловаче
прутићем уписујем име Гилгамеш.
Старинска ћирилична слова
заузимају пуно простора
и већ се плашим
да ћу затворити круг писмом
око земљане лоптице
а да име нећу написати.
На крају слово ш испада сасвим мало
збијено уз прво слово имена полубога.

ПРЕСУДА

Песник није имао избора:
у грдном метежу
свако вуче на своју страну
и сви дижу глас,
чак и филозофи.

На њему је било да пресуди:
или ће све остати како јесте,
или ће се све у свом одразу препознати.

ТРАЖЕЊЕ

У пустом пољу
дрво и ја
и на дрвету птица.

Свој положај у односу на дрво
одређујем и говорим:
Дрво се налази на југу,
оно се налази и на северу,
кад боље погледам ено га на истоку,
ово дрво које посматрам
налази се и на западу.

Свој положај у односу на себе
одређујем и говорим:
Ја сам тачка
из које се заробљени круг
вечно ослобађа.

Птица ме са дрвета посматра,
кривим кљуном перје броји
и ништа је од свега не погађа.

У ТРАГАЊУ ЗА ИЗГУБЉЕНИМ СТВАРИМА

Опет тражим неке ствари,
а веровао сам да су ту,
да сам их једном већ пронашао
(или да их нисам ни тражио)
и разврстао по реду
како обично стоје.

Видим да су ту,
распоређене по правилу,
разврстане.

И прионом на посао
да их тражим,
јер време иде и пронаћи их морам,
сложити по реду,
иако изгледа да сам их пронашао
да одавно већ стоје уређене,
изгубљене.

СЛЕПИ ПУТНИК

Дрво расте у небо и у земљу,
вода извире из земље и из неба,
а човек је балон са сандуком
у коме седи Бог. Ломна летелица
за слепог путника не зна.
Тек слути да је ту и да се смеши,
као оно океан у чаши кад се смешка.
Једног дана његова блага рука
развеже ужад. И тада,
балон оде небу, сандук оде земљи,
а над понором се укаже
свеvideће око слепог путника.

ИЗНЕНАДНА НЕПРИЈАТНОСТ

На отворена врата моје канцеларије,
која гледају на башту градске кафане,
банула је изненада једна албино мачка.
Иако не знам зашто,
тим призором бејасмо затечени обоје.
Она ме погледа својим црвенкастим очима,
ја њу мојим црним, разрогаченим.
Ударих ногом о под и узвикнух реско: шиц!
Морам да признам да ме је обузело задовољство
кад сам угледао њен реп који брзо бежи,
али, одмах затим и страх од помисли
да је мачка могла сасвим мирно и самоуверено
кренути према мени.
Да је то заиста учинила,
ни сам не знам које бих јој зубе показао.

ПРОСЈАК

Он је просјак, дуге косе и браде,
барем две деценије старији од мене.
Просед и погурен стоји пред вратима.
Напољу је, говори мени који сам унутра:

- Чико, нисам одавде,
много сам сиромашан,
много, па може ли
два – три динара.

Брзо му пружим неколико звекетавих новчића
на истурени длан и помислим:

- Похитај дете,
хватај се улице и бежи.
Не могу да поднесем ово стање.
Да не видим нашу кућну мачку
како ти се мота око ногу,
веровао бих да смо утваре.

УХОДА

Он је дошао на бициклу
у парк, на једно ћелаво место.
Погледао је горе, доле,
лево, десно
и тачно ту,
где је одувек недостајао,
посадио орах,
своје дрво на ничијем тлу.
Одстајао је још мало,
стрпљиво чекајући
да најдоња жилица усркне
прву капљицу из земље
и удаљио се
сасвим обично,
попут сељака који је
управо нахранио стоку.
Као ухода, из прикрајка,
посматрао сам
тог сумњивог човека
и благосиљао га.

ОБИЧНО ПОСЛЕПОДНЕ

Охладиће се ручак,
говори жена мужу,
пожури.
Ево ме,
говори муж,
и у потпуној тајности
у дечијој соби
слику неку од коцкица слаже и мисли:
Да ме види веровала би да сам луд.

Пожури,
говори жена и мисли:
Боље да још мало причека
док ме прође ова помисао на љубавника.

Ћерка њихова од шеснаест година
за то време,
у купатилу,
тушем испира чедност своју и шапуће:
Ма колико да је оно чудо,
ипак ће некако стати овде...

Целу породицу у исто време подилазе жмарци.

САН И ЈАВА

Може човеку у поноћ
изненада доћи овакав сан:
као без главе иде непознатом улицом
а они који му долазе у сусрет
људи су без лица
који хладан дах доносе.
Мртва се драга жена
на сивом ветру смеје.
У таквом часу
човек ће из сна скочити,
у страху упалити светло
и одмах потом
погледати на сат.
Иако не показује тачно време,
мерач времена може помоћи уплашеном
да јаву боље разуме.

ТИЊАЛИЦА

Време не зна
да песак кроз уско грло равномерно сипи,
ни да се на дну сата брдашце пешчано ствара
и расте постепено.
Све је чиста игра
у којој живац прослеђује опажено
до последње станице,
где седи заблудела мисао тињалица и пита се:
Има ли у пепелу ичег од времена
у ком је ватра горела.

ЗДРАВКО МРАВЉЕ СРЦЕ

Док киша пада и док је октобар,
он седи сам на градилишту,
на обали ископаног подрума и плаче.

На леђима му седи грба,
у грлу му седи празнина,
на грудима му седи тама.

- Зашто плачеш Здравко, кад си
од изломљених цигала,
од црвоточене даске,
од трулог лима,
од зарђале жице,
направио себи кућу у животу?

- Погледај мене, каже,
погледај ове руке људске,
ове ноге човекове,
уморне су и немоћне.

Зато плаче моје лудо мравље срце,
моја млада душа балегара.

ЈУРОДИВА

Улази и помиње Господа, с осмехом
и подигнутим обрвама. Наставља,
говорећи о старцу Зосими, Ковиљу,
Мађарима, станодавцима, о Љубљани,
милијардама, голубовима...

Из речи у реч као скакавац скаче неизвесност
док она говори. Док она говори,
често погледујем у небо и ћутим.

И живот ми тада личи на филм
из кога су исекли неке кључне сцене,
дијалоге претворили у монолог.

Слутим да она о свету све зна,
само што се речима затрпава
да би се заштитила од хладноће
и смеши се да њена велика студен
не би на неког другог прешла.

ПЕСМА

Песма мора да се појави онако
како је Биљана Шупутова улазила у библиотеку,
с неком врстом притајеног праска
и да исто тако саопшти шта има
in medias res, без обзира на контекст.
У њој мора да буде све истовремено
и нестварно и могуће
као када је телефоном позвала
Маргарита из Богојева и рекла
да се удаје за Здравка Чолића
и да ће им Бодирога бити кум.
Ако није таква, ако се гнезди
у имагинацији, ако је запушена као цев,
ако не може да се упали као мокра кучина,
ако слаже као пушка,
њен наслов ће бити – издаја,
како год је ви насловили.

СКУПЉАЧИ ЛОПТИЦА

То је један заиста необичан сој,
настоје да буду неприметни,
труде се да не постоје,
њихово је да их нема.
Заклети непријатељи и чувари
употребљених лоптица,
тачније, њихових излишних путања
у интеррегнуму између две намере
и два напора.

ЗЛАТОНОСНА РЕКА

Човек не може два пута стати
у исту златоносну реку.
Залуд су снови о њеним слаповима,
залуд броди и мостови.
То и постоји да ће не би било.
Човек ниједном не може стати
у једну златоносну реку,
он не може стати.
Он може живети у златном олуку
али олук није река
и није златоносан.
И пре ће рибе научити грчки
и шкољке се одати плесу
него што ће се човек обогатити
испирајући злато.

КАДА ДОЋУ

Када опет дођу,
варвари неће имати шта да освоје.
Све је запоседнуто.
Иконица фолдера освајања трепери
на великом екрану.
Ослушкујем и смешкам се -
из далеких предела,
који су већ и за њих предалеки,
чује се топот уморних коња,
пахне месо под седлима и над седлима,
звижде три пута упредени бичеви.
Само у том звиждуку
има још лепоте освајања.
А кад дојезде, имаће шта да виде -
у бабушки бабушка,
у бабушки бабушка,
у бабушки бабушка
и суви смех који одлеже у празнини.
На ђерму уже,
на ужету кофа
и под њом бунар,
затрпан и затрављен.

КАКО ПРОЛАЗИ ВРЕМЕ

Ждралови лете – овако,
а роде – овако.
Махао је рукама,
истурајући главу.
Онда је сео и дуго ћутао.
Ми смо и тако учили од њега.
Устајући, опет, рекао је:
- О времену вам
још ништа нисам говорио!
Време пролази – овако.
И стајао је усправан,
главе погнуте толико
да је могао без великог напора
да посматра врхове
својих ножних прстију.

РУКЕ

Смела је она рука
која часовник заустави
и она која капке
преко очних јабучица превуче.
Погледајте своје руке,
рекао је,
погледајте их добро
и реците ми -
зар вас није страх.

СЕКИРА

Благоју Баковићу

Неко је заборавио секиру у шуми.
Зато ни у кући мира нема више.
Шкрипе врата,
пуцкета сто,
слежу се у крову рогови.
Лула, преслица и вешалица језиво ћуте.
То ветар из шуме доноси страх
непосечених стабала,
а наши дрвени предмети
обликом својим памте бол у ком су створени.
Само секира у лугу мирује,
између дрвене дршке и оштрог сечива
затечена.

РОДЕ

Док ходам између дрвореда,
премећући у глави речи неког стиха,
чујем изненада однекуд дубоки хуј,
тајанствени лелуј у ваздуху.
И осетим како се из столетног сна
буди избледели, кржљави инстинкт,
ишчилели додир с природом,
као шести прст пред очима,
као пловне кожице међу прстима,
као шкрге на врату...
Кад ме прелети брза жива сенка,
подигнем главу и видим
јато од пет рода у ниском лету,
с јасним циљем учитаним у једноличне покрете крила,
како промичу тик изнад врхова крошњи,
лепе и снежно беле од младог, јутарњег сунца.

МАЈКА У СЛИКАМА

Мајка се труди да ми објасни прошлост.
Себе претвара у слике и гледа у њих нетремице.
Сваког трена однекуд из сећања налети ветар,
намет снега, глад, болест, страх, нечија лаж, немаштина...
Свега има у тој врећи, у том меху, у тој материци
што рађа године, људе, и остало.
Само кад се дотакне снова, кад ми каже
да се срела с мојим оцем као на јави,
између стида и страха као између две обале,
оживи нада, оживи њен поглед у себе.
Као да један трен размишља
да ли су се у том сну срили или ће се тек срести.
Тада, мене нема, не пијем кафу с њом.
Остали су насамо, они и тајна из које сам и ја настао.

У ШЕТЊИ

Срећан си што ходаш
и што можеш да посматраш
људска лица,
али те изненадна туга
узме под руку
па настави с тобом
кад у неком другом, туђем,
угледаш драги лик,
кога одавно нема.
Док пролази чаролија
и нестаје сличности,
осећаш како полако чили
слатка а тешка опсена.
И онда, лека ради,
почнеш да бројиш кораке.

ЛИШЋЕ ОПАЛИХ СЕЋАЊА

Изгледало је да је живот неисцрпна златна жила,
али, све се неочекивано брзо догађало
и изненада свело само на непоуздана сећања,
као после пијанства.

Чини ми се да нисмо за сто сели како ваља
и погледали се у очи,
а сестра, брат, отац и мајка,
одоше некуд журно као за послом.

Предмети које смо заједно користили,
просторије у којима смо боравили,
сада гледају само у мене с надом.

А призори из породичног албума,
то лишће опалих сећања, више неће озеленети.

Када ме отац, петогодишњака,
одвео у циркус на Бикару, утрину на крају града,
под високом шатром све је било као у лепом сну.

Ни погашена светла након представе,
ни отужни смрад животиња,
нису ме лишили дејства чаролије.

Само се у мени заувек настани тренутак у којем
клоун на папучици фургона, поред излаза,
скида црвени нос као реквизиту
и остаје тек мрзовољан старац.

С времена на време, баш као вечерас,
искрсне преда мном нагло и сугестивно
као кукавица из зидног сата,
као прва четири тона

Пете Бетовенове симфоније.

ИМЕНА

Мој отац се звао Миливоје,
Тих осам слова су
гласови кад гласно изговорим.
Име је и сад исписано преко његовог лика
као кад на мапи преко равница,
Дунава, Мораве и брда пише – Србија.
Често га сањам, као није умро,
живи негде далеко, неки свој живот.
У сну све је импровизовано
и то где се сретнемо су кулисе
и на њему није одело него костим,
маслинастозелени монтгомери мантил,
и намргођен је, а никад није био,
једва ме препознаје и некако изокола
као да се присећа каже:
Ти оно беше - Мирослав?
И то се некако гласније чује
од других речи у сну
као што се возови јаче чују пред кишу.
Подиђе ме језа док потврдно одговарам.
И да бих га уверио, изговарам имена предака:
Никола, Митар, Сава...
Гласови постају слова док их овде записујем.
Само то, знам, више нису имена
него адресе неких старих кућа
у селима која је потопила понорница.

БИЦИКЛ

Да сте само видели те челичне куглице
које сам једног јутра пронашао у трави
надомак Бранковог моста у Бранковој улици.
у Београду. Блештале су на првом сунцу
као бисери извађени из меке нутрине времена.
И нико није могао да зна оно што сам ја знао –
да су то куглице из главе спортског бицикла
којим су се у једну давну зору,
великом брзином насупрот ветру
довезли Љубиша Јоцић и Брана Петровић.
Од невероватне брзине, како је касније истицао Петровић,
Простор се закривио, време се зауставило
и десио се судар са несавршеним светом.
Јоцић се сусрео са својом светлосном формулом.
Бицикл се разлетео у безбројним комадима
тако да их више нико никада није скупио.
Песници су се усправили и отресли
нешто као звездану прашину са чланака.
Са два осмеха која су уследила
време се покренуло и тече до данас.

НЕПОНОВЉИВИ КОД

Док се спуштам с Фрушке горе ка Беочину,
у јутро августовско,
за мношћом остају бели спрудови у Дунаву
а у сусрет ми долазе старе, уморне жене
које корачају узбрдо,
под истим углом нагнуте напред,
једна по једна, свака за себе,
споро и упорно, корак по корак,
савлађују гравитацију,
узносећи своја тела,
а самим тим и бића која их испуњавају,
ка неком исходишту, негде горе.
Ја се враћам из Шида, где сам говорио песме
и гледао чудеса Илије Босиља.
У Беочину пеку лапорац и мељу га
тако да свуда сигурно има те прашине.
Неки рибари у Нештину
размишљају о улову
држећи се за чакље
као праловци за пободена копља,
а оне жене корачају полако узбрдо,
свака носећи своје боре око својих усана
као непоновљиви код.

ТРАКТАТ О ВРЕМЕНУ

Ђорђе Нешићу

Не можеш а да не помислиш да пут као такав
има неке везе са протоком времена.
Погледајмо само те три краве
које преживају поред пута
негде код села Кмећани у близини Бање Луке...
Мирне као божанства у доколици,
испуњене смислом и урођеном вером.
Њихови сиви, благи и неусмерени погледи
речитији су од филозофских трактата.
Непатворено време тече њиховим венама.
Ни могући убод обада неће ништа битно променити.
Можда ће привремено заталасати површ
временског океана у који су три краве
урођене од памтивека.
Пар сати касније њихова грла ће пити из Еуфрата,
њихова грла ће пити из Нила,
на роговима ће пронети крупно црвено сунце на запад.
А три човека седе у башти једне кафане,
гледају на друм,
грицкају три кашичице за еспreso
и урођени у дуги дан,
чекају да време прође путем Кмећани – Бања Лука.

ДОСЛЕДНОСТ СКАРАБЕЈА

ДОСЛЕДНОСТ СКАРАБЕЈА

Када је створен свет
било је то друштво једнаких шанси.
И сваки створ се довијао како да преживи.
Ноћ је била време за починак и лов.
Само су два бића
живела у дослуху са звездама –
балегар и човек.
Скарабеј је ноћу котрљао
своју чаробну куглу од балеге
као што египатски бог Кефри
изгура ногама уназад
Сунчев диск на хоризонт сваког јутра.
Балегарови једини ноћни путокази
биле су звезде Мечног пута.
Човек је гледао у небо
одржавајући везу
са својим божанским пореклом.
Мерио је тако најтачније
растојање од себе до себе.
Потомци првог балегара
и данас гледају у звезде
са вером у тачност свог пута
а човек се, погледа прикованог за земљу,
равна према гугл мапама.

ШИШАРКА

Александру Петровићу, антропологу

Ни време које једе звезде и планете,
брда, камење и далеке видике,
које једе кору заборава
и припија нашу слатку патетику,
ни време не може а да не застане
и да се не поклони сваког пролећа,
њој, тачној, сведеној и раскошној.
У свакој семенки ладица, у свакој ладици порука,
у поруци пише: *Пасти на земљу и чекати кише...*
Какав је то шаржер, мили моји,
калашњиков пун метака љубавних,
ватромет идеја, речник иглица, смола и година,
сановник из кога певач чита:
Расти, расти мој зелени боре...
Сваки Грк, во времја пијаног паганства,
знао је шта ће Дионису
ручка на штапу у облику шишарке.
А ми трезвени, застали и зарачунали се,
не видимо од носа небеса
и не знамо да у мозгу, ту између очију,
у ликвору нежнијем од плодове водице
лебди једна мала жлезда, обликом шишарка,
пријемник и предајник наших љубавних порука
које, и не знајући, у сну,
са Свемиром размењујемо.

СТАЊЕ

Ђорђу Сладоју

И ево сад
кад имају све,
и високу пећ
и угаљ
и обучене и обучене ложаче,
ватре нема нигде.
Покаткад се учини да лизне пламичак,
али, види ђавола,
само се топли ваздух
и дим
кроз неку пукотину искраду.
Иако клече
и пиркају из сувих уста,
закашљавају се и трепћу,
а неки се и потајно моле,
влажни смрадни дим не зна за милост.
Све мирује,
све мирује,
никако да повуче горе.

АКО СО БУДЕ НЕСЛАНА

Велика златна крава, која беше пастир своме стаду,
прејела се и пукла и сада труне по земљи.
Али, гле: многа златна телад пасу унаоколо.
Од њихових репова и мува не види се бели свет.
Гужва је и у пустињама и у шумама и за столом
и људи су се размножили па се не виде добро
и вичу као да су се сада родили и више се не плаше мрака.
Авај, тешко онима чија вера пасе по ливадама и округ
и тешко онима који су глуви а не чују
и слепима који не виде.
Јер, заиста:
добра је со, али ако со буде неслана, чиме ће се осолити.

КАКО НАСТАЈЕ СВЕ

Колико, о колико грешака памти новија историја.
Само штампарских има напретек.
Па кад се овако на машини куца, направи се грешка.
Вратимо ваљак, слово преко слова удариш и исправимо грешку.
Али, прво слово се види, пробија одоздо, из оног света,
видљиво, уочљиво, право прво слово које мења значење.
Факсимил наредбе за стрелјање видео сам.
Поред имена које почиње са М, грешком је откуцано Н.
Дактилограф на старој *олимпији* није марио за грешку,
мислио је: где иде 15 родољуба, може и једно слово Н.
Нема брисања, нема премазивања, нема поправљања грешака
јер онда се покушава немогуће, па се папир нагрди,
тада га у бесу згужвају и баце.
Велики небески Дактилограф куца, прекуцава.
Тако настају поплаве, пожари и
пропаст света.

ЗАБУНА

Неко ће опет доћи и рећи:
Ко је дошао – дошао,
ко није – није,
да почнемо – почнемо.

А шта да почнемо?

И свима ће бити јасно
да тај што је почео са А
не зна шта чини,
да му је глава усијана
и да сам себи о усијаној глави ради.
Зато ће његов једини пријатељ
(који седи уз њега)
тихо рећи (како би и други чули):

Да почнемо од почетка!

Ааа, од почетка...
Рећи ће опет онај,
сада већ спреман да све разуме.
И седеће *обучен и паметан*
као оно у Јеванђељу
када се *исцијели бијесни*.

ПРАЗНИНА У ДРУГОМ СТАЊУ

Откад сам се родио на овом свету стално секу дрвеће.
Добро се сећам како су обарали дудове у улици Данила
Бојовића,
како су секли кестенове у Старом Врбасу,
како је пред мојим очима за десетак дана, пролетос,
нестала цела једна шума
код Безданске чарде на Дунаву.
Сада седим сам на самом дну своје канцеларије
и кроз прозор гледам у тополе којих нема
јер су их у јулу посекли радници.
На врху високе празнине која расте из пања
висе бели крилати весници као веш
и вијоре се на ветру.
Празнина је у другом стању,
бабице су на небу,
на небу је ноћ која се шири.

КОМЕ ПРСНЕ ЧЕЛО

Ко је затворио врата?
Ко је затворио врата, кажем!
Ко је затворио врата, мила браћо,
има ли ико памети у овој кући?
- Ја сам затворио врата, каже.
Ја немам памети у овој кући.
Ја сам онај који је затворио
све отворене прозоре, по ноћи.
Мени је изненадни ветар ударао у груди
док сам се претварао у прозорска окна,
а ви сте спавали.
Ја ћу зазидати та јебена врата, лепо,
па после нека удари главом у зид
ко хоће напоље.
Коме прсне чело,
знаће чија је ова наша кућа.

НЕМАМ РЕЧИ

Трска која мисли – ћути, која не мисли – шушти.

Ветар је над гором, магла над водом,
облаци иду тамо-амо.

Пазарним данима људи у корпама носе поврће и рибу
и метле сиркове за прашину и паучину.

Кад нам се краљица преудала,
краљ је обрнуо шешир наопако,
пропио се и отишао у друго село.

Тамо је изучио неки занат и добро се снашао.

Тако нам и треба кад га нисмо убили
каже продавачица новина коју једва назирем
иза политике, новости, борбе и испод дуге.

Шта да јој кажем док климам главом

- немам речи, немам речи.

ПЕСНИЧКА ЈЕСЕН

На фестивалу у Смедереву,
један совјетски песник,
кога смо од миља звали Тоља Жалгирис,
а био је становник Гулага седам година,
рекао је, отприлике, ово:
- Стаљина није могао победити нико до његова смрт.
Не знам да ли су ове речи чули Мијо Раичевић
и Тања Дракулић, који су седели до њега,
али се добро сећам да смо се Благоје Баковић и ја,
у том тренутку, по некој команди,
погледали право у очи,
као стари добри пријатељи.

ЏЕЗ

Не може човек бити равнодушан ни према томе
што у далекој земљи, која се зове Америка,
у празничне вечери црнци обувају сјајне ципеле
и стављају беле крагне
па дуго шетају излоканим путем између два села
и понекад у ритму тапшу сивкастим длановима.
- Тако црнци пролазе кроз мрак, рећи ће неко.
- Тако је настао џез, рећи ће онај други.
Онај трећи, верујте, неће рећи ништа.

САВЕТ

Нађи у себи речи које с прага изговорене
могу у врту росу с руже да стресу.
Само их нађи и не лудуј.
Не казуј их у метежу, у мноштву,
не записуј – папир под њима гори.
Узнеси их до својих усана и не изговарај.
Нека на њима зревају и нека постану блажене,
тако да их из својих уста
у болесно око дечје можеш сасути
а да се ни трептај притом не отме.

ПРИЧА О ЦАРУ ФИРАУНУ

Неки човек из Читлука,
једном давно, испричао је причу
о арнаутском цару Фирауну.
Овај цар беше веома силан,
толико да је намерио
да од сира сазида кулу до неба,
е да би се тако попео до самог Бога.
Кад је кула била завршена,
Фираун узјаше коња и крене
оним сиревитим серпентинама ка небесима.
Бог, међутим, створи црвеног мрава
који уједе Фирауновог коња
тако да овај у тај мах цркне,
и сурва се низ зидине
које су мирисале на сурутку.
Ту и цар Фираун не месту мртав остане.
Не знам да ли је ова прича истинита.
Може бити да је човек из Читлука
све ово измислио.
Знам само да Бог,
који се у причи и не појављује,
увек на крају створи једног црвеног мрава.

МОЛИТВА

Оче, који си створио и себе и нас,
немој сада да нас заборавиш.
Погледај какви смо испод црепова,
иза зидова, изнад подова,
како су нам очи мале а језици дебели.
Види како су нам ноге слабе,
а ипак се крећемо да бисмо се показали.
Најбоље је да сада створиш једну малу вештицу,
са трубом која јој виси о врату,
којом ће нас сазивати,
па нам у дугим ноћима
певати о томе како ти постојиш
и како седиш иза завесе
и као те због тога ми не чујемо када нам говориш:
- Тако, све мора да буде баш тако.

ГОРКА ЈЕ НАША СУДБИНА

Прастар је тај наш мудрац,
слеп, глув и непокретан,
иза врата закључаних па зазиданих.
Они који су познавали његову мудрост
одавно су мртви,
а оставили су за собом књигу о нама.
Књигу је изгледа појела нека свиња,
а шта је после било са свињом,
нико засигурно не зна.
Сада зову мудрацима оне који пишу књиге
о књизи коју је појела свиња и о свињама.
Ех, горка је ова наша судбина када смо заборављени
а не знамо ко нас је и када заборавио.

БРОЈГЕЛОВА КУЛА

Као зидине Троје,
као римске зидине,
као руска кремља,
зидови опасавају Бројгелов град.
Бројгелов град се састоји
од обичних приземних кућа
са широким кровом,
од кућа на спрат нешто виткијих,
и река је свакако ту
и црквени торњеви у даљини
и, у првом плану, кула вавилонска,
огромна над градом,
са недовршеним врхом, на коме се гнезде облаци.
Шта ради та стара неман отпорна на време
у мирном европском граду?
Зашто опет прекинута,
зашто опет недовршена,
зашто људи унаоколо тумарају (градитељи)?
И један лепше одевен пред њима иде...
А у кућама, које се налазе у позадини,
у магли као да је рано јутро,
буде се неки људи лишени времена,
трљају крмеливе очи
и, несвесни велике пометње,
затварају прозоре,
умотавају се у мемљиве покриваче
и сањају.

У СИНАГОГИ

Никада синагога у Врбасу
није била тако велика и свечана
као тог дана када је на месту
где се до пре пола века налазила
глас вечности излазио из уста
мудрог рабина Цадика Данона.
Само један сачувани стуб носач
на постаменту био је и темељ и кров
и зид иза кога смо се склонили.
2577 година након разарања првог Храма
један стуб је постао споменик.
А давно, давно је записано:
- *Пусти, Господе, страх на њих;*
нека познаду народи да су људи.

ПЛАТОНОВА ПЕЋИНА И ТРИ СЕЛА ПРИДЕ

Ослободити сужње из пећине,
или пећини као метохе додати још три села,
да у њима вредни жетеоци жању плодове
за храну окованима –

That is the question.

Маховина и лишај хватају се
по разговору Глаукона и Сократа
и само телевизија смењује
ону стару светлост
која кроз пукотину продире споља.
Тако смо гледали Кустуричино Подземље.
Смејали смо се.

Негде је гром ударио у предајник.

Изгледало је злослутно то
што се нико није ни померио.

На екрану је писало –
сметње на везама.

ПРОРОЧАНСТВО

Путем од Моловина према Шиду
тумарају млади мигранти.
По дијагоналама Шумановићевих слика
пада вавилонска прашина са црних ципела.
Као полен су их омлатили с грана.
И сада свако то зрно сперме
носи мобилни телефон.
То је њихова црвена нит у безизлазу.
Просипају за собом мрве
ходајући кроз густу шуму света.
А све ће већ позобати птице.
Не знају ко су Ивица и Марица,
не знају шта је Привина Глава.
не знају ко је Света Петка,
не знају шта ми овде радимо
на њиховом путу у рај.
Древно пророчиште им је
сателитским тв сигналом упутило поруку:
Ко преживи Жериков Сплав медуза,
купаће се миришљавим сапунима
и љубиће младе напупеле Немице,
до миле воље,
до краја света.

НОЋ ВЕШТИЦА

И пре него осване јутро
у коме ћемо славити светитеље –
и Петра и Павла и Августина и Тому
и Антонија што се борио с демонима
и све свете од кад је света
и све праведне који у Господу пребивају,
хајде да се поиграмо са страховима.
Један страх ће глумити крезуба бундева
са свећом у очним дупљама
а други – костур од пластике
што звецка костима обешен о таваницу.
Јер, ликови светаца су бледи
као лица трудница
а воља да се служи добру је слаба
као жеља за подвигом после доброг ручка.
Нека деца узму у руке свет страха.
Њихова невиност наспрам зла
које добронамерно призивамао
биће као лук и тетива.
А нама биће жао што Ноћ вештица брзо пролази.
Чаролија мимезиса угасиће се
с последњом свећом у шупљој бундеви.
Уживање у правилном следу
понављања пријатности чини нас људима.
Зато с нестрпљењем већ очекујемо
следећу Ноћ вештица.
И тако ће бити из године у годину
до Страшног Суда.

СЛОБОДАН ПАД

То што су нашли у подножју небодера
одавно није била она, Сандра Д` Ориол,
педесеттрогодишња дизајнерка накита из Лондона.
Неколико сати раније подвргла се
ко зна ком по реду захвату естетског хирурга
у тој згради на Беверли Хилсу.
Онда је сатима ходала гола
по рубу провалије, ивицом крова небодера,
посматрала околна брда, палме,
плаве базене у двориштима вила,
колоне аутомобила, калифорнијски пејзаж.
Села је на ивицу и ноге су јој се клатиле изнад понора.
Размишљала је како је њен живот
у ствари онај бесмислени пут који прелазимо
када у великој брзини промашимо
последње сврсисходно искључење са аутопута
па све што даље возимо,
сви ти предели, нису више наш живот ни наш свет
и није то онај пут на који смо кренули.
Није се обазирала на повике полицајаца с мегафонима,
позиве на разум, на љубав, на останак овде.
Она доле више није видела људе,
него тачкице у бојама драгог камења,
црвено, зелено, плаво, црно,
рубине, смарагде, сафире, опале...
Ходало је по ивици солитера све уморнија
као из купатила у спаваћу собу, тамо, амо...
Шапутала је, а последње речи је носио ветар:
Не звала се ја Сандра Д` Ориол,

ако икада више видите на овом лицу
трагове неуспешних напора
да се некад поново насмејем
као неко ко је заиста млад.
И онда је полетела...

ЗВЕЗДА НАД МАНИЛОМ

Имелда Маркос је говорила:
Више пута су покушали да ме убију!
Због чега?
Због моје жудње за лепотом.
Претурали су ми по ормарима
тражећи по њима костуре
невиних жртава наше страховладе и терора.
Срећом у њима су нашли само ципеле,
мојих 2500 пари ципела.
Сатима сам се спремала
када је требало да идем
у сиромашна предграђа Маниле.
Тамо су ме желели баш овако лепу.
Била им је потребна звезда
која ће обасјати њихову
непрегледну сиротињу.

ГЕНЕТИКА

Гледам, по обраном кукурузишту
пабирче човек и гавранови.
Грабе један од другог.
Ти би рекао: јесења идила,
све је исто од памтивека...
А ја посматрам само,
и присећам се
да је Аменхотеп четврти рекао:
Потпуно ћемо променити све!
Његов потомак Карл Маркс додао је:
*Филозофи су само различито тумачили свет,
ствар је у томе да се он промени.*
У том трену на меланхоличном
новембарском сунцу
свуд по пољу бледе златна зрна
која знају да никада неће
донети рода.

ТАЈНА ПОЗОРИШНОГ БИФЕА У ЕЛСИНОРУ

Полоније: Глумци су стигли, сире!

Хамлет: Тандара, мандара

Познати глумац и млада глумица
одвезли су се колима далеко изван града.
Она је говорила не, не, не,
он је говорио да, да, да.
Ауто је био далеко изван града,
они су били дубоко у ауту.

Нигде у близини није било јавног мњења.
Оно се појавило неколико година касније.
Новинари су били забринуте,
стручњаци су одмахивали главама,
Изгледало је да правда ступа на сцену.

Само је горко меланхолични Хамлет,
као и увек седео и дринкао
у позоришном бифеу у Елсинору.

Познати глумац многима више није био драг,
Млада глумица била је несрећна и понижена.
Она је говорила да, да, да,
он је говорио не, не, не...

Како ли је тек било Каспару Хаузеру.
Једни су веровали да је жртва,
други урлали да је варалица,
он је понављао једину реченицу

коју је умео да изговори:
„Ја желим да будем јахач као мој отац“.

А све је изгледало безазлено
оне ноћи кад су се извезли колима изван града,
он је бацао кратке погледе преко десног рамена
на њено лепо бело лице и црну косу
и у мислима се кретао ка тренутку
када ће његова воља обухватити њену
у тренутку пенетрације.
На њеном лицу поигравала су се светла,
пролазећих аутомобила и успутних реклама.
Била је тако лепа као тог јутра дан.

ГОДИНА ЛАПОТА

*Не убијам те ја, него хлеб који те храни
(Реченица која се изговара да би оправдала лапот)*

Нема тог дана у који сте кренули, нестрпљиви јацији.
Ништа нисте научили, зато што сте умислили
да споро протиче време док вртлар залива стабљику
и док пчелар пажљиво врца мед, дивећи се геометрији
кошнице.

И кад глумите мир и спокој, из вас као из аутомата
проговара глас нестрпљивог логорског чувара:
Брже то мало, старче...
Нема те ноћи у којој ћете спавати без седатива,
јер ће вас стално мучити недоумица:
да ли сте искључили решо у стану
када сте напуштали земљу детињства света.
А биће полицијски час и нећете моћи да стигнете до себе
јер сте једном програмирали невидљиве маљеве
да убијају старце по свету.
А они памте наше пелене које се виоре на ветру,
и сувим уснама шапућу молитве
да не попусте зарђали беочузи наших ДНК ланаца.
Негде у Андалузији умире старина који памти Пикаса
и из неке црне хеклане мараме мирише Сервантесова туга.
У Парми, док умире старица,
која носи Тосканинијеве гене,
пчеле оплакују опали бехар,
лете над сметовима опалог бехара
и поју Вердијев реквијем
и поју да долази дан гнева,

који све претвара у пепео,
коме сведоче Давид и Сибила.
Али, пре него што дође дан гнева,
проћи ће године срамоте
због године у којој смо се одрицали стараца.
Планетарни лапот је убијао наше памћење,
јер је реч лапот унуче речи лап и значи заборав,
значи лапити, ишчезавати, нестајати...

22. марта 2020.

НОВОГОДИШЊА

По ко зна који пут
склапаш поглед на свет
као залудна Изиди Озирисово тело
од оних четрнаест фрагмената
искиданих и разбацаних
по египатским буџацима.
Недостаје ти везивног ткива
колико да подметнеш испод колена
за молитву на оштром камену острва,
док урођеници око тебе
сакупљају дрва за зиму и окапавају
у божићним куповинама
по шареним базарима да би
преживели.
Дуго већ, уместо сунца
свиће неонски месец
с верновским пројектилом у оку
и кинеском маском
преко уста и жвала.
Уместо песама
птице певају рекламне слогане,
бајалице и разбрајалице.
Ти спушташ главу на јастук
и мислиш:
Строго жанровски гледано,
живот можда и није лирска песма
него карневал утвара.

АПОКАЛИПСА

Крај света ваљало би дочекати у продавници
јефтине кинеске робе,
међу кишобранима вилиним коњицима
који живе један дан
а онда им поиспадају жбице
као стари зуби;
међу вадичепима са воштаним сврдлом
које спласне док улази у пампур
као танки уд занемоћалог вепра;
међу шаховским гарнитурама
с воњем туђе тешке прошлости;
напокон, међу фигурама Лао Цеа
од вештачке слононаче
којима је једнообразно
у чело урезан жиг мудрости
онога који је поседовао
опште знање о свету
који ће једном доћи до
заиста неславног краја.

НА ДАН КАД ЈЕ УМРО ПЕТАР ПАН

Сад је већ сасвим јасно:
неће више бити цртаних филмова
уз које смо одрастали овако различити.
На сваког нацртаног малог белог
од сад ће бити нацртан мали црни
и мали косооки цртеж.
На сваки хетеросексуални цртеж
биће нацртан један хомосексуални
и једно нешто без опредељења.
На телевизији ће о правима говорити
само они коју су у праву,
они који се брину о правима свих,
јер неће бити разлика између полова,
неће бити разлика између раса,
више уопште неће бити разлика,
никаких разлика више неће бити,
између она, између он, између оно.
Неће више бити ја, ти, ни ми.
Неће више бити ни заменица.
Коначно ће се све изједначити.
У као небо модрим маскама и рукавицама
Умиљато ће цвилети свеопште срећно ништа

ПОСЛЕДЊЕ ДЕТЕ

Толики су се људи питали
хоће ли када исцури клепсида света
из гроба устати
у обличју младића или старца.
А Бог ће једноставно као Бергман
склонити сказаљке са циферблата,
поништити време
и датуми ће се просути као плева
коју ће разнети ветар.
Последње дете ће загрлити своју сенку
и то ће бити све од нас оваквих.
Толико година, месеци и дана,
уписаних у књиге рођених,
уклесаних у надгробне плоче,
одштампаних у уџбеницима историје,
престаће да важе као стари новац
јер ће свему доћи време у исти час.

ПЕСМА ПОЛУДЕЛИХ ДЕЛФИНА

Одједном је извучен ваздух
из затечене стварности
и свет се преобразио
у гомилу фотографија у настајању.
Из њих као предели у магли
израћају обриси наших бивших живота.
Ми који смо давно у мрачним собама
наднети над плитким кадицама
удисали мирис развијача,
гледајући како се на папиру
светлост претвара у контрасте,
боље смо разумели каприц вируса,
ту моћ да га истовремено нема
и да нас жели као нико до сада.
Задати смисао његовог постојања
је преображај
наше тужне земаљске ововремености
у трску која немушто шушти
на неком будућем ветру.
Док је још ту, човек може да види
у високој резолуцији
како се на сунцу
које се злати у води океана
милијарде бачених гумених рукавица
пресијавају као бесмислена крљушт
и како аватар уклетог крузера,
за кога нема пристаништа,
прати песма полуделих делфина.

ЈАПАНСКИ КЛОВНОВИ

Стижу јапански кловнови
да нам донесу бар мало смеха.
Јер, видели су уметници без граница
да су наша деца тужна.
Играће по трговима,
изводиће вештине које само они знају:
комичну и фантастичну пантомиму,
жонглерство и мађионичарство
на штулама и моноциклима,
оригами, отедама и камисхибаи.
Они знају да се дечја туга родила у данима
када су свуда по нама падале бомбе,
а све због нетрпељивости
међу малим балканским народима.
Али, како да насмеју нашу децу,
када су деца анђели
и умеју да препознају одсјај Хирошиме
у сузним кловновским очима.

СТРЕЛЧЕВ СТРАХ ОД ПЕНАЛА

Петеру Хандкеу

Терен је сасвим необичан, неограничен,
без аут-линија, без правила игре.
Напад крене изненада,
разлете се играчи преко Расције,
преко Месопотамије,
у Магребу међу динама копају ровове,
невидљивим авионима
надлећу невидљиви песак
и невидљиве противничке играче
који изгину чим постану видљиви.
Судије без пиштаљки седе у тогама
са црним тророгим шеширима на главама.
Кад судија три пута чекићем удари о сто,
ти знаш да је некеме закукала мајка.
Они и даље надлећу простране континенте,
ако победе освојиће сибирску нафту
и високе мирисне кедрове као колатерални плен,
и, наравно, Гилгамешову травку живота
за коју верују да није нетрагом нестала.
И онда судија досуди пенал за нападача.
На белој тачки пресијава се кристална сфера,
лопта великог улога, лопта за сва времена.
На гол стаје песник, голман тима
који носи име Небо над Великом Хочом,
у неописиво неописивом плавом дресу.
И он једноставно пита стрелца –
Зашто си ми побио жетеоце у Старом Грацком,
онакве момке, витезове без оружја,
то су ми били непрелазни штопери?

И зашто ти стрелче уосталом толико лажеш?
Зар је могуће баш тако лагати данас на свету?
А стрелац одговара:
Страх ме је што знам
да не могу погодити твој гол
и што знам да ће ми у лажи истећи време
пре него што га промашим.

ОКАСНЕЛИ НУМИЗМАТИЧАР

*Замрачили су Европу, као шуму четинарку...
(С. Винавер)*

Овај бик ће те коначно однети,
Европо,
уморна блудна бабадевојко,
сад кад ништа више није остало
од оне разуздане девојчице
из Феникије;
овај бик који је препливао Mare Nostrum,
овај бик који је пасео
по северноафричким пустињама,
са остацима песка на губицама
и големом влажном уду.
Кад тако усахлих голих груди,
у згужваном пеплосу,
сиђеш са свог барочног платана,
са класицистичким венцем на глави,
са угнулим орлом у наручју
и свим својим романтичарским тричаријама
у огромном несесеру,
с тобом ће отићи
и Роксанда Ђевојка
и волимо Француску
колико је она волела нас
и пословична немачка дисциплина
и енглески смисао за хумор
и латински љубавници
и гондоле и гондолијери
и Јулијин балкон, измишљени.

Остаће само дубоки верденски ровови
и у неком пустом велелепном музеју
млади српски окаснели нумизматичар,
заљубљено загледан
у прегршт критских новчића с твојим ликом,
док заборавља
да му полако пролази време за женидбу.

ЖИВ ЈЕ МИЛОШ

Јесте ли читали песму
Женидба Душанова?
Можда сте имали среће
да вам је неко каже уз гусле.
Онда вам се сигурно чини
да је већ дуго
гледате на телевизији,
да је читате у новинама,
да је назирете међу голим стражњицама
на насловним странама таблоида,
међу постовима на фејсбуку,
у сатима ријалитија,
у саопштењима комисија и влада.
И јасно се виде - силиконски цар Мијаило
и силиконска Роксанда ђевојка
и силиконски навођени Балачко војвода,
зову нас у вечни силиконски сан.
И већ смо у лепљивом дремежу
што заудара на смрт.
Али, жив је Милош
у пољу зелену
као јарко иза горе сунце.

ГРЧКИ ДУВАН

Био је добар онај дуван
који смо дуго добијали из Грчке.
Ми који смо учили завијали смо га у листове
уџбеника Историја хеленске књижевности
покојног професора Милоша Ђурића.
Тако је дим као крв имао у себи све потребне састојке
а ваздух је мирисао на смокве, лимунов цвет и спаљено
месо.

У ноћи, могла се на небу видети разапета стидница
једне Деметрине свештенице,
као стомак на операционом столу.
Ту смо понекад завлачили прсте
који од оног сока бежу жути као од зелених ораха.
А наших ораха нигде није било –
све су их појели у колачима
бездушни Американци на вашарима.

ПРЕТЕЧА

Селимиру Радуловићу

Дух пустиње
трепери му у коси.
У отвореним очима
живе му звезде,
сазвежђа неба севастијског.
Иглама избоден језик
да би истина умукла.
Мртав језик
у одсеченој глави
громогласно ћути.
Светина још пирује.
Вино, фруле и добоши,
Бука и бес и јад.
Један истини одан Римљанин,
Именом Џулијан Асанж,
видео је главу на пладњу.
Сада траже његову.

АЖДАЈА И ЦАРЕВ СИН

АЖДАЈА И ЦАРЕВ СИН

Сваког дана изнова
крећем у лов на аждају
која ми на путу стоји.
И увек:
соко на раме,
хрт уз ногу,
гајде под пазухо.
Соко – да видим далеко,
хрт – да будем неустрашив
а гајде – да нас опевам.
Успут сретнем Пропа
који ми каже да постоји само једна бајка
и да је све остало – домишљање.
Ја корачам Вол стритом наде
и понављам да не заборавим:
У језеру је аждаја
у аждаји вепар
у вепру зец,
у зецу голуб,
у голубу врабац,
у њему је снага зла.
Све их морам распорити
да бих угледао себе,
да бих до себе стигао,
не сећајући се више принцезе
по коју сам кренуо.

ЗАШТО ПОДБАЦУЈУ ПРИНОСИ У ПОДУНАВЉУ

Колико ћутала је под снегом Богиња Плодности
коју сада држе закључану у сефу банке у Оџацима.
И она од земље, у земљи је живела, поред Дунава,
заштићена од светла, од вида,
од људске сиротиње и од свога стида.
Сада се већ може рећи да је нема, али и то
да у биљу више неће расти она силна љубав
коју је некада предавала корену и цвету
као професор на универзитету.

ПЛОЧНИК

Шта бих дао да нисам видео Плочник,
обновљено неолитско насеље у близини Прокупља,
да нисам ходао између тих кућа од прућа и земље,
причао с песницима у летњи дан
о поезији Раке Драинца песника из Трбуња.
Шта бих дао да нисам видео те кулисе
које су досањали археолози,
између којих смо ходали ми сенке,
непобитно уверени да смо стварни.
То је било као оно кад ујутру уз кафу
причаш садржај својих снова
из тешке ноћи која је остала за тобом
и онда, описујући сан,
загледан у неко време без трага
кажеш: ја сам у сну корачао између кућа
од плетеног прућа и земље
у којима ћуте хладна огњишта.
Ти људи су топили бакар
и правили секире и друга оруђа
на овој земљи под небом,
пored је текла река
коју напајају топли извори,
топла река са обалама које јој не дају
да се излије и пробуди нас.
После смо седели у кући
у којој су некада живели железничари,
спавали и јели, једнако ту у Плочнику.
Собе су сачувале своје правоугаоне облике,
али су биле празне.

без кревета, ормана, столова и столица
и потпуно без присуства тих железничара
и њихових породица које су сигурно имали.
Само, као да су ту били у неком другом времену,
на другом слоју земље,
а свет се иначе слеже у слојевима.
Да нисам видео Плочник,
веровао бих да сам заиста био учесник
једне књижевне светковине
у славу великог песника.

Нешто касније у Блацу, у дому културе,
сви смо говорили поезију,
одрасли па деца, по старини,
као што се некада ручавало.
Али, од свих памтим једну девојчицу
која је римовала имена разних животиња
што су се изговорене збијале уз нас,
забезекнуте и загрцнуте
нашим ненаписаним песмама.

ПЕСМА СЕЛУ ПОТОПЉЕНОМ РАДИ ИЗГРАДЊЕ ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ

Матији Бећковићу

Овде је једном расла јабука,
сада се мресте рибе.
И вода је све што би небо
и све што би поглед и око
и ваздух између трава што га дисаше бубе.
Водом поста сав онај простор
што га затвараше скриње и ковчези,
сва тајна велика што је под кључем живела.
Водом поста замах косца у ливадама поред реке
и онај мирис девојке и јабуке и цвркулт птице,
вода попи огњишта и потопи бадњаке.
Можда се још само у мехурима рибљим
крије мало гласа жалосне мајке
и мало душе пијаних сватова.

ПОВРАТАК

Када се после Великог рата осамнаесте године
мој праћед Митар вратио у село,
нашао је кућу своју глуву и пусту.
Није било просаца,
ни Пенелопе,
ни Телемаха,
ни верног пса да крепа.
Узео је са стола парче суве проје
и изнемогао од глади
прогутао га не жваћући.
Живео је само још неколико тренутака
и затим
умро.

Жена његова Босиљка
и најстарији син му Никола
дођоше однекуд прекасно.
Па иако је још сасвим мало личио на самог себе
жена га одмах препозна,
пољуби га у ледно чело
и очи му заклопи по реду.
Тада са прага прве комшије дозвола и рече:
- Дођите, Митар се, ево, вратио!

ОПСАДА ЦАРИГРАДА

Ништа се заправо није догодило,
иза закривљеног времена,
у закривљеном простору,
све увек чека да се догоди.
Знате оне Зенонове апорије,
оно о стрели која се као креће
а у ствари мирује,
е па нешто слично.
Данас сам баш размишљао
о бранитељима Цариграда,
мученицима.
како стоје онако окамењени,
са затегнутим луковима
и исуканим мачевима
и чекају први удар,
агарјанску сирову силу.
И како један од њих
гледа пут залива и броји јарболе
на турским бродовима
који се с копна спуштају
ка Златном рогу.

У ПОДНОЖЈУ ТАВОРА

Кажете да се данас птице некуд селе,
да се змије повлаче на скровита места,
да се преображавају и гора и вода
и небо и земља, али шта је са човеком?!

Роде неверни и покварени!

Докле ћу бити с вама?

Докле ћу вас трпети?

Шта сте учинили Илији,
који је дошао као Јован
и завршио главом на послужавнику?

Шта ћете урадити мени
који сам дошао као Син Божји,
који сам дошао као Логос?

За ексерима, копљем и покровом,
за гралом пуним моје крви
вековима ћете трагати,
али не и за светлошћу
у коју сам се на Тавору
због вас преобразио,
оном коју ће Теофан Грк иконописати,
која ће од вас немуштих остати
када се земља ваших тела просеје
кроз сито преображења.

Моје је да исцелим још неког опседнутог,
да вам кажем још понешто,
да предам оно што сам вам донео,
па онда, носећи крст,
уском улицом на оно брдо
на ком ћу се срести са собом.

ПОСЛАНИЦА ПУТНИКУ

Путниче,
који ћеш путовати кроз време,
као што смо ми путовали
излоканим путевима
и зарђалим пругама
између наших градова
и земаља,
који ћеш посматрати
оком људским
временске крајолике,
масиве еона,
планине векова,
пропланке година,
кад свратиш у наше доба
и видиш нас овакве
не презри нас.
Док будеш чекао
окаснеле светлосне возове
жуљајући ребра
на холограмским клупама
по чекаоницама
пустих међугалактичких станица
и будеш читао мудре књиге,
штампане светлом на мраку,
о томе како смо се крвили
на језицима и у верама нашим,
опрости нам што смо оволико лагали,
носећи оглаве предрасуда
од којих нисмо видели ни свет ни век.

И не презри нас, буди нам благ.
Јер. ако ти не будеш
умео да мрзиш,
ни ми нисмо узалуд живели.
И не буди налик нама,
не прави се луд пред Творцем,
буди макар ти *чувар брата својега*.

КИР СПИРИДОН ИГУМАН СТУДЕНИЧКИ ОТПИСУЈЕ СВЕТОМ САВИ

Саво, блажени оче и учитељу,
пред којим је жезло
Саве Освећеног у Јерусалиму
дрхтећи два пута пало на под,
јер није умело да говори
а испуњавало је завет светитеља
да теби падне у наследство,
укротитељу змија,
господару вукова,
учитељу пчела,
ослонче наш у посртањима,
огледало наше у недоумицама,
ватро наша у студенима,
капљо воде у жеђима,
светиљко наша у тминама,
укору благи очински,
уресу наших застава,
патерицом си отварао изворе.
уостављао немани,
показивао путеве
и њоме у пастирској руци
нацртао нас на земљи,
страх ме да из завета твога не изађем
па са оним камичком
што си ми недостојном уз писмо послао
и казао да увек буде уз мене,
у осами и чамотињи
још као с човеком разговарам
и питам га - куда и како даље?

Он зна пут јер је у цепу твом
на потоњем ходочашћу био,
кад си оно отишао,
говорећи нам:
Боље је за вас
да је одем од вас.

ПСАЛАМ 103. У МАНАСТИРУ ПЕТКОВИЦИ

Прећи Дунав и пити воду из каменице,
па уз брег у хлад, с видиком у небу.
Јасика трепет, ко бео чин у драми шумској,
и душа уз брег, а сунчева кћи уз скуте.
Кад тамо – лежи мир по Фрушкој,
гори дан, ведар петак,
из седмице узет као из букета цвет.
А могао си залудан, као ини,
шишат' овце свакодневља,
златно руно трежећ'
међ отровним зубима света

Мирославе, у Петковици си...
У порти лица људска
кроз мирис лаванде.
Сестре поју вечерње.
На руци трепери црква,
на цркви се злати крст.
У шуми јелен, на пропланку зец,
у језеру риба, на грани птица,
препознају у псалму имена своја.

Зограф Данило, у дољи,
кистом на платну,
спаја небо и земљу
линијом звоника.

А низ звоник полако силази вече.

МАНАСИЈА

Није ово манастир,
него кост Деспотова опрана у вину,
окамењени шапат Ресаве,
разговор камена о љубави.
И нису оно монахиње,
него црна пилад птице станарице
која смерно послују око нашег гнезда.
Ту сам једном чуо једну Иркињу
и једну Немицу
како ћуте о српској тајни..
Разабрах речи:
Прибац роди Лазара,
Лазар роди Стефана...
И видех да подно Бељанице,
из Великог бука
пије воду праунук
оног коња са ког је Деспот пао у лову
и чека Србина
достојног да га узјаше.

ОТИСЦИ

Раде и Драгољуб руше нашу оронулу шупу.
Из океана заборава израњају ствари
које носе на себи сенку драгог бића.
Откад је отац променио светом,
нисам залазио у тај простор,
који се у нашем одсуству смањило
до граница загушљивости и мрака.
Један за другим проговарају предмети –
коса коју је откивао на том наковњу лежећи на трави,
фењер који је носио док смо се спуштали на реку,
штап за пецање и старо гушчије перо,
чигра,
шпил карата,
шаховска табла,
не љути се човече,
саобраћајна карта света,
транзистор на којем је ноћу слушао коначне вести,
неколико бројева због нечег остављених новина
и бронзани рељеф кремаљских зидина,
са кулом чији му сат
и у вечности показује тачно време.

СО И ПЕПЕО

Миодрагу Павловићу

Опет, као уштављена кожа разапета је опсена.

Клинови закуцани у крајеве века.

Виде се јасне контуре одране звери
која увек оживи и са себе спере

со и пепео,

со и пепео.

Из Докторове куле,

из дома за с ума сишавше

још сја фосфор

његових костију као свитац.

У ноћи над Србијом

с високе говорнице високог сабора

Кочић говори овако:

Узалуд су вам браћо

со и пепео,

со и пепео...

Послушајте речи песника:

Научите пјесан, то је избављење.

СВЕТЛОПИСИ СА НАШЕГ ОСТРВА

Јуче, док смо на овом острву крпили мреже
којима се хватају јата наивних риба,
што пре смрти не успеју да докуче смисао уских окаца,
или смо само прислањали шкољке на уха
и опијали се музиком еона, не сећам се,
ушао је Бора и рекао - ево вам ове Микине фотографије!
На једној Антић држи чашицу ракије,
на другој цигару и њен дим га обавија,
на трећој се грли с пријатељем.
Фотограф Ифју Габор записао је
да је Антићу тог дана уручена велика награда
и да је песник с извесном нелагодом, склањајући поглед,
доживео напоре фотографа да га овековечи.
А апарат је у магновењу шкљоцао и шкљоцао...
Када је најзад успео да му слика очи,
Мике већ није било у том погледу.
Песник је умро седам сати касније, пише на полеђини.
И није умро изненада, дуго је боловао.
На портретима великог формата види се да је и овде и тамо,
да полако измиче, да је удахнуо астрални дим,
да га је прожео астрални алкохол.
Антић, колос са Родоса, са две стопе на два острва,
распет међу световима, залази као бледи облак на
хоризонту.
Недуго потом, на нашем острву
песници су писали песме о њему,
а он је тамо већ муцао на језику вечности,
који је посисао с мајчиним млеком.

ИСПОЧЕТКА

Душку Трифуновићу

Дали смо прилику меланхолији,
изродила се у беду.
Ничему више не можеш веровати.
И шта сад?
Торбу о раме,
па од града до града,
од врата до врата,
од утваре до утваре.
Од сада играмо
само на сигурно,
Стари Мој!

ПЧЕЛОЈАВЉЕЊЕ

Професору Миодрагу Радовићу се јавила пчела,
изненада, како већ оне умеју.

Ретка пчела - ни радник, ни војник
него весник

Прво се чуо тих и нејасан зуј,
а онда све гласнији,
оштрији, рескији. снажнији,
као кад слећу кочије Светог Илије.

Би му јасно да је долетела из Камењаче
и да је донела све што му треба за пут -
завичајне видике, мирисе, светлости...

Разабрао се онако висок и усправан
у громогласном хуку њених крила.

Био је приправан.

Монтењ је говорио
да увек мораш бити у чизмама,
спреман за полазак у смрт,
а Радовић је био Монтењу
омиљени ученик.

ДВОБОЈ

Да је пуцао Сондермајер, умро би песник,
а родио би се српски Дантес, или Мартинов.
Канула би кап банатске крви,
занемели би вршачки петлови
и пресушио би један поток на Суматри.
Да је погодио Сондермајер
потамнела би звезда у бескрајном плавом кругу,
зашло би сунце у Хипербореји, занавек,
и дунуо би нагли ветар кроз свело лишће
јабланова витих, стражиловских.
И, во вјеки,
не би продавао туђе књиге на Пикадилију
тај задрти Славен,
носећи у себи тужни роман о Лондону
и песму о Исидори,
коју никада неће написати..

ЛЕНКИН ПРСТЕН

Ленкин прстен је љупки тунел
између два света.
На једној страни - летње вечери,
рани зрикавци, окаснело воће,
стихови, вртоглавице
и месец који изгрева
над хазарском некрополом.
На другој - карусел,
арлекини и гутачи ватре,
трубадури и опсенари...
У густој тами чежње беле се
само коцка шећера
фијакеристином коњу,
новчић богаљу
испред једне швапске апотеке
и папирни бродич поринут у Бечу,
насукан у Чибу,
са чије палубе урличе бол.

ХОТЕЛ РУМУНИЈА

Понео сам у торби антологију румунске поезије
да ми се нађе уместо мапа, уместо ципиеса,
уместо водича који подиже руку високо
да би га чланови групе препознали и следили.
Рачунао сам глуве су ноћи хотелске,
тапете су иконостаси, време је црквени брод,
ушушкаћу се у удобном кревету
док је у купатилу пуном белих пешкира,
светиљка која сву ноћ ни не трепне, мада узалуд.
И читаћу стихове Јона Георгеа:

- ...*Како сада спавам, као катарка једрењака,
Вода остаје а ја идем даље...*

Једног јутра видео сам велико Аврамово месопотамско

стадо

како пасе по утринама поред реке Караш
и чобане голе до појаса с погледима оданих војника.
После тога нисам прочитао ниједан стих из антологије.
Говорио сам по лепим и једноставним
румунским градовима своје песме добрим људима.
Кад сам кретао кући, вратио сам се
да проверим да нисам можда заборавио
да закључам врата хотелске собе
иако ништа моје није остало у њој.
Или се варам.

ЗЛАТНЕ ЗАКРПЕ

Он не лепи скупоцену вазу,
не саставља комаде,
не скрива лакуне,
тако да се не види поправка,
него тако да се истакне место срастања,
да засија племенити ожиљак.
Мало златног праха,
мало чудесног лепка
и лом земље златом закрпи
рука *кинтсуги* мајстора.
Једнако Јефимија златним концем
Кнезу Похвалу везе
и слово са словом спаја,
реч са речју,
одсечену Лазареву главу с телом,
четрнаести с петнаестим веком,
а оне који се и данас
златним писменима причешћују
са пореклом и смислом спаја.

ЈАГОРЧЕВИНА У СНЕГУ

*Уместо добродошлице 166. листу
Мирослављевог јеванђеља*

Прво је текао Лим,
и нико заиста није могао
два пута стати у исту реку.
Само је Григорије Дијак ослушкивао жубор
и тај звук прожет сунцем и хлорофилом
преводио у линије и боје
минијатура, иницијала и заставица.
Све се нашло на свом месту,
мрко, црно и црвено, земља и крв,
и сви пигменти, и пергамент
бељи од Платонове идеје снега.
Потом је жива Књига слушала
таласе Егеја како ударају у стење Свете горе.
Док су остали монаси у молитвама
и на послушањима,
незаинтересовани за време,
које је текло поред њих,
чекали предзнаке Другог Доласка,
Књига је сањала Лим и јагањце.
Кад је Успенски убрао 166. лист
и понео га у Кијев,
Јеванђеље је попут јагорчевине,
која пробије снежну покорицу,
изашло на светлост света и замирисало опојно
како миришу плави врхови планина.
Сад нам се лист враћа чежњив,
ко што су нам се стари враћали из Америке
да у родној земљи дочекају Небески Суд.

И лећи ће опет у свој повез, у своју знану постељу,
лећи ће перо у жљеб
и обрешће се у нама поново, свечано и јасно
као кад изговоримо реч
које нисмо могли да се сетимо.

КРАЉ

Када је лицем на Госпојину 1916. године,
у болници за с ума сишавше,
на Губеревцу код Београда,
свет напустио праведни Петар Кочић,
донета је важна одлука –
да му се направи ковчег.
Беше рат па су због немаштине
преминули болесници
у гробове силазили само у својој кожи.
Међу пацијентима изабраше једног
који је имао веште руке за дрво.
И дрводеља је био срећан
што му се пружила прилика
да великом писцу и трибуну
начини достојан чамов чамац
за пловидбу на онај свет.
За добро обављен посао
управа болнице га је наградила
пишчевим очуваним капутом.
И он је, чим га је обукао,
уобразио да је краљ.
Таква понашања су
сигурно позната психијатрима,
и овај синдром јамачно има своје име.
Али, реците ми,
ко се не би осећао као краљ
у капуту једног Петра Кочића.

СИЗИФОВ СИН

Мишљах, довољна је хитра лађа
да се из земље Лотофага
на Итаку своју вратим.
Али, гле, нико весла не жели да се лати
да из затона сеновитог испловимо.
Видим, за Еола посла бити неће,
очајаваће бродска ужад
и једра ће се ветра зажелети.
О, родна грудо све даља,
морнари су ови лотос јели
и заборавили ко су и одакле су,
имена свога се не сећају,
нити претке своје памте.
Ни слава оружја ахејског,
ни сви подвизи Ајантови,
ни разорена Троја,
ништа им више не значе.
Док громко узвикујем – Итакааа
и руку ка пучини залуд пружам,
они одговарају: Глуви смо за речи твоје
и још певају:
"Где цвета лотосов цвет,
онамо наш је свет..."
О, сви богови олимпски,
милости ваше иштем –
откријте ми да ли сам заиста
син Лаертов, или Сизифов,
како су, још док сам дете био,
трачариле бабе по јонским острвима.

ПРИЧА О ИБН АЛ-ХАЈСАМУ

Учењак Ибн ал-Хајсам
разљутио је владара Басре
јер је одбио да буде
његов високи чиновник.
Изабрао је лудило као маску.
Знао је да је мудрацу боље
да живи као лудак одбачен од свих
него да ужива у загрљају
опакe блуднице власти.
Чувен по својим знањима
позван је у Египат да науку
стави у службу калифа ал-Хакима.
Из Басре у Каиро,
хиљаду миља пута,
са Индијског океана
на Средоземно море,
ноћења под ведрим небом,
у разговорима са звездама
и са својом камилом.
У Египту је мерио и рачунао...
Оптика, небеска механика,
геодезија, математика,
ништа није помогло,
Нил није дао на себе,
дух Египта је ленствовао
у мумијама фараона.
А кад му је, после пропалог посла,
сурови калиф ал-Хаким понудио
високо место у власти,

мудрац је на лице
вратио маску лудака,
изабрао кућни притвор
и у слаткој затворској слободи
летео у будућност,
високо изнад векова сазнања,
као комета.

АХЕЈЦИ

У оним играма кад Грци слављаху
убиство Хектора,
Теукар не освоји главну награду
јер не уби грлицу која је била мета
већ стрелом прекину уже
којим беше свезана
за катарку ахејског брода.
А кад се слободна дохвати неба,
згоди је, стрелом под крило,
победник Мерион.
Сруши се небо у море
и стопи се са ништавилом
мало голубије око
у коме је живео свет.
Кажеш победник Мерион,
као да не знаш
да је свако прекинуто уже песма
а сваки погодак у мету
само корак према смрти.

НАГРАДА

Мој прадеда, идалго
Мигуел де Сервантес,
више пута је бежао из
гусарског ропства у Алжиру
и сваки пут би га одао
неки људски олош.
Хуан Бланко де Пас,
бивши доминиканац
(нека се не заборави)
који је прешао у ислам,
и сам роб,
одао га је Хасан-паши
када је четврти пут бежао.
Хасан-паша је идалга
наградио тежим букагијама,
а pseћег сина
једним златником
и ћупом свињске масти,
да му покаже
колико верује
у његову веру.
Хасан-паша
био је гусар
достојан поштовања!

ВИТЕЗ ОД МАНЧЕ

Како је плава месечина
по којој јаше Витез од Манче,
како је питом коњ
који га лагано премешта у простору.
Витезов оштри профил замиче иза стења,
па израња иза столетних стабала.
Само он подсећа на наше невеселе љубави,
само он има облик наших пораза
и победа које су личиле на омашке.
Ех, како је тај презирао ударце
чак и када је тело било уморно
од неразумевања.
Једва да је то могло и стати
у изузетни животопис
и једва да смо то могли и да прочитамо.
Па ипак, и лаицима је већ јасно
да то што понекад једни другима машемо
обема рукама у знак поздрава,
само је покушај плашљивих и срамежљивих
да се наругају ветрењачама.

ПОПИК ИЛИ ЧУГ

Попик се штапом пустимичке одбија или сагони с керђе, други који су у трлу, кече га или трле; кад га укече, онда они дођу из трла те га одбију а они га други кече.

(В.С. Караџић: Живот и обичаји народа српског)

Попик је Дон Кихот без Санча Пансе,
са Росинантом и Дулсинејом од Тобоза,
он је Гримелсхаузенев Симплицисимус,
кнез Мишкин који долази из Швајцарске
и одлази из Русије,
попик је једна идеја из опште историје идеја,
он је учење о вечном враћању истом.
Ја сам попик или чуг, сова или ћук.
Попик сам који се игра онима који се играју.
Ако сам игра, онда сам у игри правило.
Ако сам баш онај који се пустимичке одбија
или сагони с керђе,
онај сам који се на керђу сасвим мирно враћа
и седа као мудрац на усамљени камен.
И пре него што нанишани штап
да ме одбије с оног места,
спреман сам да летим самовољно у вреву, метеж, на друм,
на утрту пољану на којој се вашар одржава,
па нека кече и трле,
то може да издржи онај кога не боли.

ПАЛИМПСЕСТИ

Живимо палимпсесте.
Куће су палимпсести,
у њима зидови палимпсести,
подови палимпсести.
У кући подрум,
у подруму су фреске.
Подрум је некад био црква.
Халитова кућа је на цркви.
Халит је муслиман.
Црква је хришћанска.
Халит чува цркву.
Испод лавабоа - римски бунар.
Испод римског бунара - врело понорнице.
Улице су палимпсести.
Путеви су палимпсести.
Само загребеш и нађеш
испод тротоара
царски друм.
Девојка палимпсест
седи у клубу у Њујорку,
пред њом је пиво,
седи и певуши.
Погледај њен нос,
види дим у очима,
превуци руком,
уклони маглу,
испод је Били Холидеј,
пева Gloomy Sunday.
Жене палимпсести

седе нам у крилу.
Загребеш – њена мама,
још мало – ево и баке.
Уморна Били пева
песму мађарског самоубице,
на врху – цез,
загребеш – чардаш.
У истом клубу
седи Чарлс Симић
и чита Новицу Тадића.
Гле, гле -
испод енглеског српски.
Или, Гала Чаки,
она слика палимпсесте,
пећине палимпсесте,
шаре у мермеру палимпсесете,
пустиње палимпсесте,
све се провиди дубоко доле.
Гала Чаки је палимпсест,
драгоцен пример.
Завириш у њене очи - Каравађо,
њена рука – Рембрант.
Она је далека прошлост
која се шали са нама.
Али има ту моћ
и не можеш ништа
осим да јој се придружиш.
Али где, кад је место
на коме те чека
палимпсест већ одавно.
Facebook палимпсест...

СВЕЋА КОЈА СЕ ГАСИ

У снове ми бела долази,
лиже и љуби таму око себе.
Али, њен пламичак не може
да издржи моћни долазак буђења.
Заигра, извије се и угасне.
На преласку из оног у овај свет
остане само усправни кончић
дима који брзо нестаје.
Први пут сам је овим очима видео
у филму Носталгија Андреја Тарковског.
У простору пуном воде и таме
гасила се, а он је палио.
Души се није дало да њен пламен
пренесе из јаве у сан, из живота у неживот,
све док се и душа није упалила.

ЛЕЊИНГРАДСКА СИМФОНИЈА

Adagio maestoso

Дувачи имају боју земље,
као осам хиљада кинеских глинених војника
у царској гробници.
гудачи, руку савијених у лактовима,
превлаче гудалима
преко струна од упредене косе
свирача претворених у успомене.
Иако је прва виолина умрла јутрос од глади,
музика се прелива преко линија опсаде града,
лепша од Стаљиновог лика,
од Марселезе у ритму срца.
Тор и Перун који возе
два пантеона у два камиона
зауставиће се пажљиво у минском пољу.
Умириће се свет.

Анушка је с кофом и метлом
почистила салу филхармоније.
Блистају кристални лустери.
Они који су се зимус грејали
ложећи клавире,
који цело лето пасу траву,
да би заварали глад
обући ће смокинге и свечане хаљине
и поћи да чују прво извођење
Седме симфоније.
Они који су већ чули свих седам труба,
чекаће стрпљиво да диригент
куцне палицом у сталак.

Док се румени линија хоризонта
негде изнад балтичких кромпиришта,
како то бива понекад у августу,
у Питеру траје свечаност за одабране.

СТРАЖЕВИЦА

Прошло је двадесет година
и не знам ни где ми је она соба у којој сам лежао,
ни где је онај телефонски апарат
који сам чврсто стезао у шасти,
али, знам где су ми речи које ми је ноћима сестра слала,
из стана у улици Миле Димић у Раковици
кроз каблове дугачке стотину километара:

- Опет туку Стражевицу,
ово се не може издржати,
дрхти једро у цитоплазми ћелије,
свако једро у свакој ћелији,
као да бомбардују из земље
да се докопају дана.

Чујем јој уздах који се претвара да га није ни било
и који се покрије по глави негде испод грудне кости
и тако покривен тај уздах ћути,
а она клечи у купатилу јер једино тамо може
да чује свој глас када ми говори.

Високо у ваздуху изнад Ресника
пилот коме кацига замењује главу, срце и душу,
док свуд по кабини зелене лампице
трепере као на божићном дрвцету,
повлачи ручицу и још једна бомба
стреми ка свом циљу.

Тачно испод авиона, у мојим мислима,
доле на земљи је онај реснички плот
који је давно насликала Надежда Петровић.

ГЛУВО ГЛАМОЧКО

Гнев ми богињо певај,
Гаврила, Петрова сина,
опседнутог полубога
обученог у тело гимназисте,
који је огрнут црном пелерином
ноћима тумарао пустим сарајевским улицама,
извикујући у сиве фасаде Дисове тамне стихове;
који је срдит говорио
да би Толстојева дела на ломачи спалио
јер је руски лав проповедао мирно подношења зла;
који се једном уз крике међу жбуре бацио
и тако, помахнитао, тукао их сам
а они су пред њим у страху бежали,
баш као оно пред Ахилом згранути Тројанци.
Певај ми срцбу онога који је тог дана
према грудима једног принца пружио црну руку,
препланулу од јунског сунца,
и хицима просуо утробу света
по врелој коцки Апеловог кеја крај Миљацке.
Срце је у њему тукло потмуло, дубоко,
као *глуво гламочко*,
коло у коме се у завичају за удају бирају девојке,
а играчима се командује ратнички одсечно:
Крени, живље, врати, и опет, у стопу,
и још једном, у коло, окружи, ајмо, сложи, и опет...

КУЋА ИПАТИЈЕВИХ

То је обична кућа на углу,
кућа на углу света.
Испод ње обичан подрум,
подрум на дну човека.
Ту су им убили ваздух који су издахнули,
последње мисли које су мислили...
Пуцали су у месо дечјег страха,
у крајке наде, у Амин на крају молитве.
Али, шта, питали су се Јуровски и остали
пламени пипци нечастивог,
онај Ермаков и други са наганима,
али, шта ако Романови једноставно оживе,
ако куршумима искидана тела
заплешу поново,
ако их нисмо убили у подруму
куће Ипатијевих,
обичне куће на углу света,
у обичном подруму на дну човека.
Исећи ћемо их на комаде,
крупније кости изломићемо кундацима,
посути бензином и запалити,
посути соном киселином и растопити.
Ту масу сачињену од
цара, царице, царевића, четири принцезе,
лекара, три слуге и три пса
сахранићемо у шуми
под белим брезама
и ћудљивим брестовима,
који од детињства не умеју да говоре.

Од тада, цело столеће,
један мужик у Јекатеринбургу
прича тихо, испод гласа,
да је Лењин рекао Голошечкину
а Голошечкин Јуровском
да убију ту велику птицу,
што има срце у облику балалајке
коју људи просто зову –
Русија

КИДИСАЊЕ НА БОГА

Одваљујући крст са храма
Светог Илије у Подујеву,
човек кидише на остатке бога у себи.
Бог у њему је као фетус,
мали и савијен испод срца,
тишти га под ребром,
жеже као врела потковица.
Гори тело цркве, мрсе се праменови дима,
роје се варнице из мартовског бадњака.
Около таламбаси и урлици
бодре га да издржи.
Тежину свог тела ставља на тас
насупрот тежини крста,
опире се гравитацији.
Крст га придржава да не падне.
Издигао га је и он лебди над амбисом.
Човека је најзад сломио крст,
држи у рукама руке крста и тело крста
а не види да је распет на њему.

ПРЕБИЛОВЦИ

Купиш карту за воз који не иде
па непостојећом пругом
веома уског колосека,
између два дубока понора,
кроз Херцеговину,
стигнеш пред цркву
у Пребиловцима.
Тих неколико корака, док не уђеш,
крећеш се у смеру сказаљки на сату
да те не би прогутало време.
Кад уђеш и помолиш се
за душе четири хиљаде
два пута убијених Срба,
чујеш овај разговор:

Знаш ли где су Пребиловци?

Знам!

Не знаш, не знаш...

Знаш ли шта су Пребиловци?

Знам!

Не знаш, не знаш...

Знаш ли зашто Пребиловци?

Не знам!

Знаш, знаш...

Изађеш, а над куполом –
небо као затегнуто ултрамарин платно
на које су деца окачила месец и звезде
од станиола.

ПАРАБОЛА О ЉУБАВИ

СТРАХ ОД ОЛУЈЕ

Чему они брзи одласци из поља,
из предвечерње шетње,
пред првим капима,
кад потамни небо
и замирише на олују,
када ваздух постане
густ и голицљив као магнетно поље
а небо и земља се пожеле
као на дан стварања света.
Зар све због тога
да Ерос не би угледао Психу,
да нас не би дотакло узвишено,
да нас не би опхрвало непознато
као дечака страх од полуције.
Зар је боље у полумраку тесног кртичњака
у коме свакодневно сусрећеш људе
толико свесне сопствене огољености,
да на твоје колико толико
смислено питање: Како си?
увек одговарају са: Ево!

ЛАВИРИНТ

Лавиринт није просто
под конач ошишана живица.
Није ни заглушујућа какофонија углова
који се сударају уз прасак
као кугле на билијарском столу
и чије је заморно
исходиште обична стварност.
Он је као хармонска анализа осмеха
који ти нагло одузме спокој
па седиш тако,
с Аријадниним клупчетом у џепу
и волујском главом на видику,
без моћи да икада више
живиш негде изван ходника.

ЖДРАЛОВИ

Зар само песник у освит овако обичног дана
осећа потребу да спомене птицу ждрала?
Где је из наших живота нестала ширококрила птица
по којој су Срби некада називали брзе коње
и стасите, дугоруке људе;
где је из говора нестао хук моћних крила,
то ждрррр... згрчених мишића у замаху
и то алллл... меког разрешења у перју;
Где су милијарде систола и дијастола
малих срца у вечним селидбама,
читавих народа ових птица;
где дани беспрекорне навигације,
у мозговима мањим од састављена три прста
и танким нервима који спајају
савршене очи и довољан ум
над белим врховима планина
и узбурканим мастилима мора;
који нас је то спектакл задивио више
од њиховог свадбеног плеса;
која песма је надјачала трубе
њихових дугих грла;
куда смо се то запутили
овако пусти и сироти,
одричући се чак и ове чаробне птице
чији мужјаци и женке
умеју да подесе интонације
и певају у душту?

ТАЈ ТРЕН

Како је изгледао тај трен
док га је мерио сат
на далеком торњу негде,
док је сипио из пешчаника
и сударао се с молекулима воде
у клепсидри негде?
Да ли је то био рез у оскудном времену,
или размак у једноличном простору?
Тек, та је жена с тамним наочарима
прошла кроз башту једне кафане
окрећући се заводљиво
према старим странама света
и осврћући се да види
да ли се то пролеће вуче за њом
као крајеви венчанице.
И онда је застала пажљиво,
као да не пробуди дете...
Чини ми се да је то био тај трен.

ОСВАЈАЧ

Могло је све бити другачије
да сам ушао као војска,
разваљујући капије,
и у кратком јуришу запосео царску палату,
пославши обичног редова
да се дичи подизањем заставе,
на јарбол завештан освајачима.
Али, како бих онда уживао у тихом жубору
твојих бистрих шадрвана
под мирисних липама.
Како бих у скровитим ђардинима,
налакћен, на јастуцима, као заљубљени сатир
слушао звуке твоје лауте
који се римују са линијама сазвежђа
на летњем небу
и са укусима вина из заборављених подрума.
Како бих у албуму, љубоморно као филателиста,
чувао заносне сенке твојих облина
покупљене са набораних фасада велеграда
у свитање.
Било је довољно само да у том часу
као Одисејев морнар залијем уши воском
и једноставно не чујем звук трубе
који објављује јуриш на твоје срце,
брањено само још једним
неоткопчаним дугметом
на простој ланеној блузи.

ЉУБАВ У ВОЋЊАКУ

У ухо су се претвориле јабуке,
нежна стабла.

Куца ли то срце земље,
или је бат корака
који одаје љубавнике?

У чуду се нашле травке:
Кад је сунце наврх неба,
откуда ова роса по нама?

Цветови мрмљају:
Све наше мирисе
надјачао је мирис љубави.

А драга драгом шапуће:
Ако смо прогнани из Едена,
остани у мени заувек.

ИЗМЕЋУ ДВЕ ЈАВЕ

Ако се окренеш кад будеш одлазила,
Окамениће се речи које сам ти поклањао.
Узалуд ћеш отворати прозоре
И са шакама-шкољкама око усана
Дозивати вечност на хоризонту –
Само ће клопарати шалукатре на ветру
И никог неће бити на нашем тргу у срцу Помпеје.

Ако се окренеш кад будеш одлазила,
Пепео ће затрпати дане и ноћи
Што стоје у врстама као војници
И нећеш у сновима моћи да призовеш мој лик
Него бледу силуету месечара
Који хода по жици између две јаве.

Ако се окренеш кад будеш одлазила,
Никада нећеш моћи да препознаш друго наручје.
У летња предвечерја утихнуће зрикавци
И таму ће населити бесмислени свици –
Грешке на небеском монитору.

Уместо трагова, остаће за тобом холограми чежње
И светлеће над овим градом као рекламе
Кад будеш одлазила.

НА МЛЕЧНОМ ПУТУ

Млечни пут је заковитлана сперма у дугој ноћи,
тамној као полеђина огледала,
честице сребро бромида на фотографској плочи,
фреска на поклопцу шпорета из детињства.
У тој вејавици звезда објављујем своју љубав,
скривен у углу неке собе где верујеш:
да тело те љубави никада неће постати трулеж.
А притом знаш да ће иструлити и појмови и имена
као што су: Детроит, Казањ, Тибет, Атлантида,
Врбас, Ратково, Доња брањевина, Суматра,
да ће се расточити и слова на мапи
и пруге упоредника и подневака
и плава боја мора којима смо пловили,
ми који нисмо били слепи,
који нисмо били путници.

ТАЈ ПЛЕС

Сцена се понавља сваки дан.
Отргнувши се из принчевог загрљаја,
девојка бежи са бала
да се не би открила лаж:
мишје и птичје сажалење,
вилинска добронамерна подвала,
зла маћеха и будаласте сестре,
све то што стварно чини живот,
наизглед несрећан.
И оно што ће се касније десити,
што ће постићи уз помоћ доказа,
уз помоћ друге стаклене ципеле у џепу,
све то заправо чини живот,
наизглед срећан,
док нас смрт не растави.
Али, оно за шта заиста живи,
оно што понекад само слути,
јер слутити још једино зна,
због чега девојчица постаје девојка,
а девојка жена,
то су тренуци оног плеса,
она вртоглавица
и она музика која допире из оркестра,
са милион враголастих барјачића
на нотним линијама,
које су у ствари жице небеске харфе,
затегнуте до пуцања,
или их нема.

НЕМУШТИ ЈЕЗИК

Те вечери откачила се једна реч
и пала између нас, заиста као кап.
То баш и није била реч
него она мртва птица
која уме одједном да падне са стрехе
у јесен кад почну кише.
Мехурић у воденој ваги,
што изван или између две линије
одређује степен нагиба,
певао је о амбису.
За трен, пред виртуелном олујом
остала је неупотребљива
заносно лепа колекција
наших песама на плочама од винила.
Не умест да се бавим крхотинама
али сам мајстор гледања у једну тачку.
Седим тако озебао као сунце,
безазлен и беспомоћан
попут Дездемонине дадиље,
и чекам да опет сванеш из те тачке
у лику вољене жене,
немушти језиче.

ПАРАБОЛА О ЛЈУБАВИ

Бежећи од громава свакодневља,
сакрила си се у моје срце
као Хроми Даба у циганско ћемане.
Било је то више од љубави,
дионизијске свечаности,
трималхионовске гозбе...
У свакој соби - ерос на развлачење,
литар белог, сифон соде
и све шта пожелиш.
Постајало је тесно споља,
широко изнутра.
и страх да ћемо скончати у тишини.
Тешио сам себе:
Притаји се, слушај Рахмаџинова
и невоље ће ветри разнети.
Сад нас носи ветар
који се мрести у дубоким џеповима
твог тамног капута.
Тај ветар којим си некад
окретала крила мојих ветрењача,
охладио се и прозлио.

МЕЛАНХОЛИЈА

Не вреди да је гониш,
неће извући узбрдо
тешка климава кола.
Није то митски коњ
с паром свемоћних крила,
но твоја уморна кобила
што пасе посну траву
крај прашног сеоског пута.
Ни весталка ни куртизана,
нигде приспела ниси,
уморна душо што
када увече скинеш
дебеле слојеве шминке,
угледаш лице девојчице
и пијавице туге уместо обрва.
Као руком по ташни,
не гледајући,
пребираш по бићу
трагове усахлих љубави
и сама у сан тонеш
још лепа, топла и жива
као свећа напола догорела.

ОВАКО СЕ ТИ ОДНОСИШ ПРЕМА ЛАЖИ

Овако се ти односиш према лажи:
пустиш да трчкара поред тебе као да је штене.
Покаткад испод наочара бациш свој плави поглед
на њега, а лашче врти репом и упорно кевће.
Оно зна да с тобом нема шале,
да си завршила школу за лако откривање лажи.
Не сме ни да погледа твоје сведочанство:
историја – 1, географија – 1, пријатељство – 5, страст – 5...
Док се један младић окреће и гледа у твоје ноге, ти улазиш
у палату,
кисело се осмехујеш портиру и његовом помоћнику,
подижеш кажипрст који треба да има улогу знака навода
и говориш себи у браду:
Ни данас да нико није изустио реч љубав!
Само полако, завешћу ја ред
па ће све доћи на своје место.
А лаж – у азил, на лошу храну,
да мало види како је оданим напуштеним псима!

РУЖО

С медом у грлу почиваш, ружо увела.
Такав лист, таква латица...
Сад видиш да није вредело
уздизати се над својим кореном,
руменети се пред светом у зорама.
Погледај оног гундеља како каса
поред тебе, као да је коњ.
И шта све неће урадити та сподоба
док своје светло са општим мраком не састави.
А ти се погни, круном
додирни земљу и умри коначно.
У овој песми ти ниси симбол,
ова је песма баш о теби написана.

ЈЕДНОМ

Ружа из стакленика,
из топле леје,
из вечите заветрине,
из загушљивог очаја,
из страшне сигурности,
говори ветру:
Љубљени мој,
утваро дивна
иза замагљеног стакла,
што љуљаш гране
доконих брестова и бреза,
уђи, разлатичи ме...
Ни уље, ни слатко,
ни чисто противречје,
него блудни смех
да неком будем,
једном.

НЕИЗВЕСНОСТ

На почетку су твоје речи
биле планински потоци
којима се не види ни почетак ни крај,
топле као нежност испод голубијег крила,
росне као румене трешње у јунско јутро,
пуне узбуђујуће неизвесности.
Удисала сам их као ваздух,
издисала као цвеће.

Откад си се променио, каже,
твоје речи су новински наслови,
наноси боје у високој штампи,
узнемирјуће у својој неизвесности,
као рука диктатора што маше
окупљеној деци која не знају зашто су ту,
гипсана рука која ће се пре сломити
него савити у неком од бивших зглобова.

МОСТ

Да је одраз једног моста,
с ногама окренутим навише,
наставио да трепери у води
и кад су мост расклопили и однели,
говорио ми је један човек,
зачуђен као да се прејео рузмарина,
на углу где се додирују две једнаке улице,
док је падала киша.
Гомила лажова смејала се шћућурена под стрехом,
док је ову невероватну причу
квасила стара небеска вода.
Ја поверовах, као што и сада верујем,
да се то негде и некад заиста збило.
Јер, када је она отишла,
остао је у мени да трепери као лист
њен лик с ногама окренутим навише.

МИЛЕНА ЈЕСЕНСКА ЋЕ ДОБИТИ ПИСМО

Ма колико да се трудио да не примети,
запажао је све.

И као што неком могу бити необичне небеске појаве,
њему је једном, док је излазио из трамваја, било необично
што руку изненада из цепа вади и шири прсте,
један по један разликујући у простору.

Затим истом руком намести шешир
и кораком човека који о свом ходу не мисли
крену према мосту.

У другом цепоу носио је писмо
адресирано на Милену Јесенску.

КОД ПАУКА

Весео и тром као да сам се опио од слатког вина,
седим у винарији Код паука.

Нормалан свет размилио се по граду,
купује и диви се:

- кристалним пепељарама и светом Вацлаву,
голубовима с канцама и Влтави која жубори.

А ја, ево, читав дан преко столњака
гледам у пану Албрехтову
из чијих очију док се смеје
на дојке капље млеко.

ВРЕЛО ПОДНЕ У ПОМПЕЈИ

Ушао је у њу жестоко,
као на коњу.
Срси, трнци и зној,
зеленкаст пламен љубави,
као кад гори сирово дрво.
После су лежали загрљени.
Она му је говорила о лепој жени
с којом се синоћ купала у термама,
а он њој о чаролијама
градског позоришта.
И, покрили су се магмом
да им не буде хладно
док их једног дана
не ископају археолози.
У подне је пала ноћ,
а увече је по пепелу
пала киша.

ПАБЛО, КАСАГЕМАС И ЖЕРМЕН

Касагемас је прислонио цев
на слепу рупу и питао Жермен:
Хоћеш ли ме?
Затим је град светлости потонуо у мрак.
Крв је обојила плаву кошуљу.
Кад се Пабло вратио из Шпаније,
патио је јер више није имао најбољег друга,
али се уселио у његов стан.
Мртвим новцем покојника
кирија беше плаћена више месеци унапред.
Жермен се брже-боље дала Андалужанину
а његово је било само да слика.
Сликао је мрвог Касагемаса
са отвореном слепоочницом.
Платна су постала плава.
После су настали збодени бикови,
Девојке из Авињона,
Жене из Алжира и трина других чуда...
А над свим је као јалови облак
над Андалузијом
лебдео Касагемасов бол
због неузвраћене љубави.

ПОСЛЕДЊЕ ПИСМО МАРИЈАНЕ АЛКОФОРАДО

Маријана Алкафорадо, редовница самостана
у сушном граду Бежи у Португалији,
изневерена, уништена и обешчашћена,
из разорене љубави забасала је у лавиринт својих писама
заводљивом и неверном Ноелу Бутону, маркизу од Шамија.
Кад би му написала да јој ништа није тако драго
као успомена на раније болове,
чинило јој се да је близу излаза
а онда би зашла у ходник љубоморе и написала му
да је љубоморна чак и на његову лојалност Француској.
Њена писма била су као бескрајне грамофонске плоче
на којима игла увек запне код речи бол.
Говорила му је: Да сам вас волела
колико вас волим у овим писмима
давно бих већ била мртва.
У петом писму се одрекла свог љубљеног и умрла.
Поживела је после тога готово шест деценија.
Као стабло које испије све сокове из лишћа
да би прикупило довољно снаге
да преживи неподношљиво дугу зиму,
тако је она испила све изданке и капиларе
пребогате крошње своје љубави.
Скоро шездесет предугих година
чекала је на пролеће своје смрти.
И оно је дошло топло, миришљаво
и ослобађајуће као први загрљај
младог маркиза од Шамија.
У судњем часу чула је нечије речи

- Сестро, покајте се.
Преко границе између светова
Маријана Алкофорадо пренела је
своју последњу мисао:
- Жена сам
и љубав није била мој грех
него мој крст.

СЕТНА ПЕСМА

(читајући Флобера)

То што куца на малом југу
није моје срце, то је кућа
што сам је негда млађан саградио.
Оно што пред њом шуми
није ветар у крошњи липе,
то је зелена душа моје распеване драгане.
Ово што говорим
нису моје речи, него јесен,
него смех дуга века над побраним воћњаком.
Ево, пуцкета њена коса као слама,
ломе се власи међу мојим прстима.

ТЕРЕТ

Носи ли човек дебло на леђима
или големи комад леда,
свеједно је.

Јер, тежина је тежина
а студен иде посебно.

Љуби ли човек млад или стар,
свеједно је.

Јер, љубав је љубав
а године иду посебно.

НАПАД НА ТЕКОМУ

Не, није у питању рат.
Ово је ритуално, тајно и тамно убиство,
мој обрачун са њом.
Колико сам само уживао у тој лепоти,
у левковима њених наранџастих цветова,
са пет латица које се нуде као отровне усне,
у једрини њених тамнозелених листова,
у бременим, пуним махунама
које ће нам рађати нове цветове.
Бујна и чулна, омамљујућа у летњим вечерима,
расла је као воде с пролећа,
неумитно, незаустављиво,
у договору са земљом која јој је све дала.
Ширила се, освајала, онако путена, похотна дивљакуша,
привлачнија од свих упарађених ружа из суседства.
Али, не вели Рилке узалуд:
Шта је лепота ако не сам почетак страшног.
Лепота не уме да служи, она не уме да не влада.
Поткопала се испод зида, испод темеља,
провукла се између црепова на крову,
прожела малтер, издробила циглу,
лагано у прах претвара оно што сам зидао
да себе оградим а њој подастрем ослонац.
Купио сам ситнозубу тестеру, припремио стари очев пијук
и журим да све окончам док није олистала
и опет ме завела лепотом
и лишила оне мале, нејаке спремности
да се од ње браним.

Сечем, пуцају жиле, круни се и осипа сува кожа,
стење земља док трнокопом чупам њене дуге ноге из тла.
Чујем врискове тихе освајачице
који се губе у даљини, у дубинама мог бића.
Јутрос у девет почео је мој напад на текому.
Збогом лепото коју пролеће никада више неће окрилатити!
Јер, нема крила после оваквих растанака.

АПЕИРОН

Исто нам је детињство света
у коме се свемир ширио
као кад дунеш у невини пухор маслачка.
Тада смо се први пут мимоишли.
Милијарде година пре првог сусрета
биле су нуле на српским новчаницама
из времена инфлације.
Билиони повезаних молекула
који тако држећи се за руке носе моје име
угледали су те једном у том лепом обличју.
Беше то ведар трен и ведар дан.
и од тада сваки је дан сетан
као поглед преко залеђених мора.
Када се све опет буде сажимало у једну тачку,
немој у том метежу да се погубимо.
Ако нам се руке ипак раздвоје
гледај добро у зелени амбис апеирона,
из кога све проистиче и у који се све враћа.
Видећеш међу многима смеђокосог дечака
са шеширом, ластавичјим гнездом,
и са једва видљивим осмехом у углу усана,
на чијем рамену као на облачићу из стрипа
стоје Настасијевићеви стихови:
„С месецом
то тихо тек
измили сетна будала.“
По томе ћеш ме познати.

ПЛАЧ ЧАРЛИЈА ПАРКЕРА

Заусти да изговори ту реч
а загризе усну
као сува штипаљка го штрик.
Одложи одустајање до прве кише
надајући се да ће се макар лето
смиловати голој жудњи.
У љубави се палме њишу
као бокови плесачица
са далеких острва
и ноздрве голица мирис мирте
у предворјима паганских камених олтара.
Сећања на пољупце налик су
звуку телевизора из друге собе
који је остао гласан
кад је требало нешто важно чути.
А чује се како Чарли Паркер плаче као хуља.
Време пролази а њих двоје, незвани гости,
претварају се да нису ни стигли.
Ипак, ту су, надају се правом ветру
и кошуље им се надимају
као једра којима ужад не дају да полете.

РУЖА ЗА КРАЈ

Да је ружа чисто противречје сласти,
тога нисмо могли да се сетимо.
Гледали смо се дуго и тражили једно од другог
да изговори тај стих, али није вредело.
Реч је стала и у нама ћутала
као цвет на гробу елегичара
што сада ћути...

МИХОЉ

сестри

*...Ово се случи кад кренуше крсташи,
челични људи на ратнике од песка,
на телевизији страхови беху наши,
опис нове куге и пад у нови несклад,
само си ти, веснице мира нашег,
тихо избегла као дух из флаше...*

1.

Михољ је, сенке лелујаве, дуге
плаве се далеко у перспективи.
Умире лето, запад шарају пруге
што кажу да ништа не може да живи

засвагда, ни сећање, ни песма,
камоли човек што личи на острво
које је песник извајо од песка
и обасјао сунцем што залази за обрвом.

Тек, име се оцртава у тишини,
твоје, спојена у вечности три слога.
Понека љубав, јутро у туђини,
то остало је нама као воља Бога.

Само је прозор на пустој кући лупно,
изјутра, док сунце беше крупно.

2.

Ноћу под светлом неона млаком
живела је нада у молитвама
да ћемо из бездана изаћи полако,
корак по корак, уским улицама.

Хучи Београд, јутарња врева,
клопарају аутобуске двери,
ехо Вавилона из старог спева,
град блудница са лицем звери.

Болница, фењер, апотека, булевар,
у бомбардовању срушена зграда.
Душа као пловка да клизне у шевар
чезне, немоћна између барикада.

Стари сведок Дунав, јавља се из плићака,
лепетом таласа, све до сумрака.

3.

Тамо далеко, иза мутних облака,
оглашавао се један предео:
Укосо јарболи, а једра пуна мрака
и ветар стар, ледан и оседео

од дуге службе на дугој пловидби
између удаљених крајева.
Он би возио тела над којим би
душе летеле попут дечјих змајева.

Кад је пала ноћ, звезде су овде
први пут засјале без твога лица,
а рода вечности слетела је на кров где
се спустила од туге измаглица

и ветроказ цвилео сву ноћ –
човече име ти је немоћ.

4.

Немилосрдно као туп нож,
у срцу вртела се вест...
да си убрала онај последњи грозд,
ал не хте у свест оно што мења свет.

Веровали смо да ће трајати дуже
живот и смрт и којешта друго,
а не би времена ни да се руке пруже
према твојим рукама туго.

Постоји место – Миљаковачки извори,
до тог места смо једном ходали.
Али где је та вода кад све изгори
и ком мору смо твоју капљицу додали,

кад ширио се бол као год за годом,
као круг за кругом што се шири водом?

5.

Беше тајац, као у крађи,
кад Улис и морнари присташе
у земљу Кимерана на својој лађи,
тражећи оне који се не плаше

ничег, трајући у Хаду као сенке.
Мучан би сусрет Лаертовог сина
са њима, где се срећу две реке,
уз жртву од медовине и вина.

Ахилеј, некада узвишен над свима,
повери му да би живима радије
слуга био но господар мртвима.
Страх обузе Улиса ко никад раније,

док се напрезаху веслача бедра
на хитраој лађи од либанског кедра.

6.

Изгубљени морнари гледаху чудо
како краљ Итаке страх око себе сеје,
из Хада од смрти бежећ узалудно,
не знајући у ком је поглављу Одисеје.

И ми смо по дну Панонског мора
бежали од своје истине сатима,
што се на нас сручи из уста професора
који оста урамљен болничким вратима.

А ти си се лествама од тишине
полако пела из сфере у сферу,
напустивши море од прашине
са књигом рођених у дамском коферу,

заувек разнежена и насмешена,
Милена, Милена...

ВЕЛИКА ЗДЕЛА

1.

У нагнутој шуми
мирују стари ветрови.
Тај ме угао
под којим расте дрвеће
зачуди и ућутка.
Па иако не боли ова слика,
у грлу осетим грумен земље
и замирише у души јесен.
Јун је, а као да је крај новембра
и као да није време рађања.

2.

Сит је бели цвет зове
што расте поред пруге.
Уморан је сељак
што краче кроз кукурузиште.
Малаксале су жице далековода
што одлазе у даљину.
Ни цвилеж, ни врвеж
ни чему не могу помоћи,
ни људима, ни мравима.
Нико се не радује,
ни када долазе,
ни када одлазе.

3.

Помислим – изгубићу памет
од чудне жеље
да све што видим опевам,
или макар упамтим.
Или је то жеља
да ме не заборави ништа
од оног што угледам.
Али, све је слабо
да би умањило смрт
и ништа не може
да ме учини спокојним.

4.

У муљу дрхти рибља млађ,
шушка у трсци пацов пун снаге,
ројеви мушица лебде
над жутим житом,
високо у крошњи
гласка се дивљи голуб...
Мала је твоја кашика
а велика је ово здела,
говорим себи,
али то није говор о глади
већ о немоћи.

5.

Неко ноћу згази опале вишње
на стази поред куће
па се са росом и земљом
измеша роса и земља
плода земљиног,
док на небу пламти звезда
избијају се облаци
што долазе са севера.
Миришу добра липа
и тмурни орах.
У кошници стоји мед
и зуји пред њом упорна пчела.

6.

Страх ме је од великог дворишта
и од ограде
до које не смем да одем.
Плашим се мртвог
гуштеровог репа
и празне и суве љуске
кестеновог плода.
Кад река крај мене пронесе
огуљену рачвасту грану,
ја се у страху окренем за њом
па дуго ћутим над водом.

7.

Дан је, Господе,
мирише и трепери твоје тело
и сја дух твој
у свему што је живо.
Али, све постоји на трен
а вечна је једино пропадљивост.
И овај час се тихо одроњава
као онај грумен земље
између две врбине жиле
које плаче безумна вода
сливајући се из виших
у ниже пределе.

НЕМА ВОДА

*Нема водо, кћери тишине,
О теби нико певао није,
Иако си мач сјајне оштрице
Који пресеца нит између бића
И његовог лика у огледалу,
Иако си нит која спаја смрт
И њезин лик у сну...*

1.

Птица која лети
над потопом
слетела је ноћас
на моју главу
и тако своје канџе
најзад у копно зарила.
Узвишен је час
у којем је познах,
па пред њим
ове речи леже
као покисла пилад
на прагу
између једне и друге куће.
У тишини такнула је жицу.
Клатно што виси
из уста Господњих
покренуло се,
а све се умирило.

2.

Видех:
високу стену
и пса на врху
који завија у подне,
звоно што одзвања
у кули звоника,
земљу из које расте дрво,
кућу која стоји,
поток који отиче,
облаке у којима дрхти вода,
мекодлаку кртицу која рије
под једним прагом,
смрт што долази
по једног човека.

3.

Под њом је понор хладан
и над њом понор хладан стоји.
То дуга је разапета нит,
затегнута пређа од стакла.
Резак је њен звук на ветру,
а ипак, као да не чује га ништа.
Само, зашто понекад глува риба
изненада клизне под камен?
Зашто се пас одједном загледа у даљину
па цвили потом жалосно и болно?
И човек, понекад, зашто скочи из сна
и дуго држи своју главу у рукама,
а дрхти у њему срце
као да је видело звер?

4.

Кртица рије под прагом,
кућа је без прозора,
срушио се један њен угао,
а оном човеку још се не умире.
Никога није учио како се смрт дочекује,
како се прима у наручје, како се љуби,
како се од ње не растаје.
Душа и тело су једно, а она је трећа.
Због ње душа је у невољи:
како да остави крв и кожу
у којој је толико боравила,
и нокте, и дебеле клемпаве уши,
косу која је расла као трава,
глас којим је проговарала,
очи у којима се свет огледао,
срце које се увек плашило растанка.

5.

Пукла је греда,
сломила се чаша,
жена се његова сакрила и плаче.
Људи дођу, одмахну руком и оду.
Кћер спрема црну мараму
и мисли да је у њој смрт,
а онда зајеца и очи јој се напуне сузама.
Син оре у долини јер то уме.
Понекад застане док пред њим ћути
репати саучесник у том древном,
корисном послу, обрише зној са чела,
чује плач у кући,
запне ногама, па настави.
А жубор потока не чује,
јер је поред њега одрастао.

6.

Умирући само лежи, жмури и гледа по себи.
А тамо је велики простор:
пећине мрачне и зелене равни осунчане,
бистра, хладна вода кључа
и пада у клисуру.
И иде дечак, па старац, путем,
па се смеје и маше неком у даљини,
па из даљине маше.
Затим пролази мајка и ћути,
а неко пева; три ливаде, три ливаде...
Падне Сунце на земљу и гори.
За њим долази мрак
са једним светлом у даљини.
И креће човек на пут за светлом, а нема снаге.
Ухвати рукама своју главу и ћути.

7.

Суседи дебелих палчева
спустили су га на под,
да земљица узме оно што је дала.
Он чује понорницу у дубини
и трпи тежину угља
и врелог камена из гротла.
Из жилишта бившег високог храста
чупа своје руке и ноге,
лице земљано да од земље отре,
па јаукне утом.
А јаук је његов шкрипа колског точка,
замореног у безброј окрета по свету,
рика јелена који умире
рогова заплетених у грање,
врисак детета које, рођено,
први пут отвара очи.

8.

Подојити га треба немом водом,
ту спарушену мешину пуну костију
из којих одлеже врисак.
Окренути га треба на леву страну
да види где му је ићи
и да му се очи у земљи огледну.
Од себе ћемо га одвојити,
белим покровом покрити,
да иде далеко, да нас више не дозива.
Нема вода глас ће му узети, срце зауставити,
Одакле је она дошла, тамо нека он иде.
Она је понорница и небесница,
она извире у тишини.
Она плаче камење и кости.
Све усне под земљом она је опрала.
Нека умије и ове које се живим зову.

9.

Са ушћа два потока, ћутећи,
у тршчаној цеви донели су је у зору.
Клизнула је низ његово грло, тиха,
тиша од крви, бистрија од бившег вида,
јаснија од живог језика.
И, одатле у сан је мој канула
гушћа од јаве та кап.
С њом је последњи камен
са душе претка пао у ме као у море,
у тамну дубину која ћути поред времена.
И познах тада да сан је гренландски лед
у којем један до другог леже преци и потомци,
као шкољке у којима су се следили векови.

ОСКУДНО ВРЕМЕ

1.

О где су они врли
Зевсови орлови геометри
што су својим сусретом на небу
у наш земљопис уцртали пупак света?
Где је она пуноћа времена,
онај мед свежих спознаја
кад су пророчице тумачиле
шуштање лишћа и жубор потока?
Где је сада онај ведри дан
када се Аполон, долазећи са севера,
обратио у делфина
да би свет претворио у поезију?
Где је дух који је родио Хеладу,
која је родила нас?
Где је напoкoн онај oсoбeњaк из Тибингена,
песник лудак који из себе излазио није
пола живота
у дубокој короти за светом?

2.

Спавају Делфи, али раде брзе,
дананоћно блеште монитори као небеса.
Уморна срца јапија
отказују као стари телевизори.
Свет гори од немоћи.
Глобално село,
идилична слика Маклуанова,
одавно је само логор
из кога нема где да се побегне,
што је помало комично -
широм отворене капије логора,
нема стражара, али нема се куд.

3.

Спавају Делфи а никад се не гасе
пожарна светла у ходницима
који воде до конгресних дворана
у којима се одвијају мировни преговори.
Вавилонска пометња језика
зуји кроз слушалице преводаца,
ћуте по буџацима контејнери за смеће
пуни папирних чаша за воду
и влажних марамица
које су бацили преговарачи.
Негде далеко рано устају
дежурни официри у авио базама
и смењују оне који су бдели
сву ноћ.
Трепере на великим екранима
тачке циљева,
јата тачака циљева
као јата дивљих гусака.

4.

Зјапе храмови и путири,
а на Синтагми подно Акропоља
туку се левичари и десничари,
горе заставе, гори детињасти сан о Европи.

5.

Нови прометеји
доносе светлост за појасом.
Упасани су у светлост.
То је светлост новог света.
Они доносе ватру у метрое и станице,
на улице, у клубове и новинске редакције.
Нови прометеји често долазе из подножја Кавказа
и понекад једу људску јетру.

6.

Проповедају свештеници,
суде судије,
лече лекари,
уче учитељи,
али осећате ли да се топи смисао?
Не ледници, не глечери,
смисао копни.
Није се време убрзало из навике,
оно жури да стигне до циља.

7.

Предраги учитељу,
Не чему *песници* у *оскудно време*,
него чему то питање?
О поезији више нико и не размишља.
Ходају ходачи,
плешу плесачи,
раде радници,
али нико више не спушта
уморну главу
на јастук пун надања.
Они који у хлебу виде само хлеб,
а у вину само вино,
узалуд се моле.
На вапај упућен ка небесима,
одговара семпловани глас оператера:
Позвани корисник није доступан.

ТАМНИ ЛАЗУР ВЕКА

КРАТКОДНЕВИЦА

Долази време мировања Сунца.
И срце жабе мирује у малим грудима,
док је пажљиво вадим из блата
као укртожену рибу са дна реке.
Нашла се на путу мајсторима,
па је пребацујем искрај куће у жбун леске
да би наставила сан у који је пала,
дубоки зимски сан,
дуго одсуство из овог света,
док јој је тело још увек у њему.
Видим да то и није тело жабе,
него тело одсуства које могу да опипам,
хладно тело одсуства из света који делимо.
И да не примећујем црвене чвориће
на њеном белом стомаку,
веровао бих да у руци држим
само идеју жабе која разложно ћути,
јер се читав свет полако стишава.
Потенциометар јесени
спушта се до ивице земаљског пулта.
Иде лагани fade out,
да би се у свечаној тишини,
као да му је први пут,
на земљи родио Бог.

ГЕТСИМАНСКИ ВРТ

Нико није био тако сам
као Ти оне ноћи.
Кад си нас позвао
да се молимо за Тебе,
ми смо заспали;
када Те један од нас издао,
побегли смо куд који.
И не начинисмо
између четвртка и петка
макар мали процеп,
колико онај између врата и прага,
куда се може провући писмо,
куда из собе у собу
пролази танка линија светлости,
мали процеп у Страсној седмици
да се у њему од нас одмориш.
Та ноћ и сад траје
и у њој тихо ниче трн.

ДВЕ СЛУЖБЕ

Траје акатист свецу испред храма,
а неколико мале деце служе своју службу,
све трчећи укруг, дотичући се и подврискујући.
И онда кад помислим да би могли
мало да се умире и доведу у ред,
сетим се да је Он рекао:
Ко не прими Царства Божијег
као мало дете, неће ући у њега.
Даље их посматрам с дужним поштовањем
као другове који су били лоши ђаци
а ипак су постали успешни.
Родитељи су посвећени молитви.
Понеком од њих као миш у дувару
зацвили мобилни телефон у торбици.
Сабирам се у себи и склапам руке
призивајући неопходну емпатију и смирење.
Клинац испред мене пење се
на тучани поклопац хидранта,
гледа неко време, глумећи страх,
у метални диск под собом
и показујући прстом
у неку замишљену тамну дубину,
говори мајци отегнуто, с драмом у гласу:
Бабаа Јогааа!

ИСКОРАЧИТИ У ПЕСМУ

Видео сам мошти
у испосници,
испосницу у цркви,
цркву у васељени...
И колико год сам се трудио,
нисам успео да достигнем
статус туристе.
Мало касније,
док радио емитује тонове
хватајући таласе,
и док посматрам како се
на ветробрану аута
живот у облику ројева мушица
претвара у капљице,
једино што могу да урадим
је да искорачим у песму,
као да скачем са папучице воза,
који неумитно убрзава,
у простор између
постојања и путовања.

ДИОТИМА

Сад можеш да будеш
претило јагње,
песма о бунилу младости,
пиколо флаута стешњена
у дубоком деколтеу.
или разбијени монитор
са којег се емитује
Прустова проза.
Како било, спреми се да плаћаш
недостатак дневног додира са суштим,
и јалова лебдења
у одсуству гравитације смисла.
А да си на време срео Диотиму,
могао си се већ обесмртити у лепоти,
или бар мртав ладан испити кукуту
као онај који је имао срећу
да је упозна.

У САВИНИ

Гостимо се по вас дуги дан
у манастирској порти.
У хладу две Госпојинске цркве
све је модро и ведро,
миришу хлорофил, јод, со,
упаљене свеће и лозовача.
Раичковић говори *Нити*.
Слушамо га Даринка Јеврић,
Баковић, ја
и калуђер Јосиф Троповић,
који је овде Његоша подучавао,
а сад лежи у манстирском гробљу,
од Небеса пијан ко земља.
Кад Стеван заврши,
устанем, прекрстим се
и угледам кроз тамно,
једру зеленило,
бело једру на мору.
Можда је само бродница
а можда блага душа лутајућег Бокеља.
Песници мало по мало постају прегласни,
вежући нерођене са мртвима,
а добри игуман би им радо видео леђа
јер почиње вечерње.

ПАСТОРАЛА

Важно је научити
разликовати добро од зла,
као јестиве печурке
од отровних.

Потом,
можеш и да заспиш
на пропланку,
крај стада,
без страха
да ће те у подне
пробудити
невреме.

КУБА

Сести у моћан ауто
у крило нечујне машине,
без крова,
без седишта,
без точкова...
Широком аутострадом
ићи право,
далеко.

Путовати тако
да околи нема светлости,
осим звезда
и љубави у срцу.
И да ниоткуд нема звука,
да само са мора,
које је ту негде,
у таласима
допире музика
Омара Созе,
која је омамљујућа
као дим кубанског дувана,
безутешна као први роб
и лековита као усне
оне коју волиш.

ПРЕФЕРАНС

С пролећа попуцају
ледене уставе,
са сунца спадну мрене,
зимске тескобе сударе се
ко у чаши за виски
обле коцке леда.
Устајем и на грамофону
кога нема
пустим плочу Еле Фиццералд,
седнем за сто кога нема
и поделим карте за преферанс
за себе и оне којих нема.
Три пута по десет
и две у талон
као безброј пута
у оном времену
кога нема.

ЕПИФАНИЈА

Кроз сметове сећања пробијам се на крпљама
а пропадам кроз слике као кроз воду.
Како у мислима минем поред неког догађаја,
поред човека чијем се лику обрадујем,
само одмахнем, верујући да ћу им се једном вратити.
Запљускују ме године изгубљеног времена
а савест ме упорно води за руку, као Беатриче.
Једно бих сећање да изведем на чистину,
да се вратим у ону пијану ноћ
кад је Шуша у кулском позоришту
онако згранут причао како се срео са Богом.
Објавиће пре смрти и роман о томе
и описати сусрет с Њим, ноћу,
под голим звезданим небом,
негде у пољу, између Куле и Црвенке,
ако добро памтим.
Читао сам о исихастима,
није ми требала нарочита мудрост да схватим
да је Палама био у праву у расправи са Варлаамом.
Али, чему служе таква сазнања,
када те ноћи нисам поверовао Шуши
и још сам се смешио загонетно
као да знам истину.

САВАНА

Жене у неком афричком племену
за дан претрче по два маратона,
кроз савану
састављајући румене зоре и сутоне,
крећући се у групама,
с палицама у рукама,
одбијајући правилно обликовану
парчад дрвета унапред.
И онда трче за њима, опет и опет,
постављајући себи,
сваких неколико секунди,
новим ударцем нови циљ.
Нема ни умора ни одустајања.
Не знам да ли у тој игри
постоји неки виши смисао,
има ли победника...
Мој ближњи је синоћ напустио овај свет.
Везао је ноћ омчом и измакао јој столицу.
Није читао Сиорана,
само није умео даље да живи.
А вештина живљења заиста је налик
вештини простих афричких жена.
Она се стиче и губи
спознајом.

Разлика између првих и потоњих
Абеларових писама Елоизи
била је у његовим одсеченим јајима.
Доказ да више неће облажавати Елоизу,
и да јој неће писати писма
пуна љубави, страсти и слуги
однели су плаћени бандити
у кеси за златнике
(која је наличила на мошнице)
њеном ујаку, оцу Фулберу,
док је исповедао грешне
у париском Нотр Даму.
И како то бива са узвишеним љубавима,
све се срушило у трену.
Под високим сводовима катедрале,
на два смежурана бубрешчића,
на две мушке жлезде
слетале су зелене муве.
Француски Аристотел је
и годинама касније
писао својој драгој
писма пуна жудње,
али за вером и Богом.

СТАРОМ ГОСПОДИНУ, НА ТРГУ

Као стуб дима
из димњака градске топлане,
тежак нагнут и уморан,
високо изнад града
усамљен, далеко од свих,
саздан сагоревањем
свих елемената
од којих је створен свет,
одбачен и непотребан
прелазиш преко де Кириковог трга
и смешиш се једном детету
не би ли те приметило
а не схваташ
да ти је осмех невидљив
јер ти је с лицем срасла маска
у последњим данима које бројиш.

AFTER PARTY

Шта да ти кажем, пријатељу,
тих година тонули смо у грехе
лако као кад после кише
корачаш ноћу кроз траву
хитајући на љубавни састанак
па схватиш да си згазио пужа
тек кад чујеш како под ногом крцне кућица.
Буде ти некад непријатно, за кратко,
али идеш даље са истом чежњом за лепотом.
Само је баба Јаглика умела понекад
да начас стиша наше страсти
кад би пред зору банула
на after party у наш клуб Пабло
(који смо направили у њеној кући)
сва устрептала од несанице,
спремна и обучена за нови дан.
Говорила нам је да увек треба
да будемо свесни да су
и њена млада браћа пала за слободу
да бисмо ми данас могли да уживамо.
Трезнили смо се апсинтом
и разазнавали њен глас
како се као други вокал меша
са Морисоновим стиховима о нама:
Riders on the storm,
Into this house we 're born,
Into this world we 're thrown...

СКАСКА О ГАЛЕБУ

Сви они заноси,
оне бајковите слике галеба над морем,
широм раширених крила,
која надмашају његову стварну величину
и подсећају на спојене лукове
једног моста у Новом Саду,
та крила као део морског пејзажа,
неизоставни,
њихова белина у вртоглавом плаветнилу
и све оне сребрне рибе
на које се устремлио,
које се не виде у води,
али знамо да су ту,
све ми је то данас изненада пало у воду,
када сам негде у ченејском атару,
поред аутопута,
угледао јато галебова пешака
како требе њиву,
слепљених крила до ушију,
блатњавих ногу до колена,
суморнога срца до небеса,
сивих погледа, безвољних и тромих,
неспособних да било шта кажу,
да било како сведоче
о својој чувеној витешкој природи.
Не знам, можда је сва та беда
знак да ће бити јака зима,
или суша, или нешто слично...
Али, кад сам погледао

најближег од њих право у очи,
изгледао је несрећније
од оног Константиновог галеба из Чехова,
јер је био жив.

ЛИСАБОН

Кад би неко могао
узети прамен оне светлости
што у летњи дан, с неба плавог
као азулејош плочице
пада на тврђаву Светог Ђорђа,
на Алфаму и Бајшу,
што се обилато
слива низ стрме камене улице
између прозора
приближених као усне,
што се као Дебисијева музика
мрешка по крововима манастира
Светог Јеронима
и Тргу соли,
што се бела и блештава
као нага девојка
баца у вир тамо
где се зелени Тежо
улива у модри Атлантик;
кад би неко узео
један прамичак тог сјаја
не већи од пламена свеће,
и на длану га унео
у јесењу болесничку собу,
излечио би светло у њој.

ВЕЗИЛИЋ

Под хексаметрима трава,
ту негде између Академије
и Николајевског храма,
без гробног знака,
почива земни прах песника Алексија Везилића.
Сродио се с хумусом педагошки саветник,
умива се подземним водама
несуђени игуман гргетешки.
Сваког пролећа новосадским ђацима
густе крошње подбарских липа
шуме његове стихове о спокојној животи.
Кажу да у ретким часовима одмора од заборава
Трлајић, Кодер и он негде у вртovima Јелисијума
играју игру проналажења сопствених гробова.
Док траје ова игра, на чоји од месечине,
онај који ће тек постати српски песник
може видети ћирилична слова
како падају с неба као звезде.

УСПОМЕНА

Ако икада одем у Цариград
нацртаћу кришом, мастиљавом оловком,
на неком камену тврдих зидина престонице,
портрет Ивана В. Лалића,
па нека га спирају кише Хелеспонта,
нек раде свој посао.
Нацртаћу га онако како га памтим
у густом диму белих цигарета
које полако, док говори,
вади из кутије „драве“ жуте као јантар.
Нацртаћу га како га кроз жагор припитих песника
у сали неког хотела у Бачкој или на Романији,
слушам док говори да
*Коначно остаје само град
на грлу мора, опасан црвеним очима ватре*

КАФКИНО МАТУРСКО ОДЕЛО

Мирјани Булатовић

Проба код кројача је нелагода
нарочито ако је ту мајка
која однекуд зна како треба да изгледају одела.
И каква је уопште улога паравана,
каква је заштита и од чега
ако си изнутра изложен
експонат, лутка од дрвета.
Нема у вама моћи да се сажмете
у сопствено биће,
зглавкар или љускар, свеједно.
Без икаквог зазора
долази човек са метром у руци,
одмерава вас одозго према доле
и каже:
Подигните браду господине Кафка!
И још својим прстом
који је савијен у зглобу, као кука,
грубо подиже вашу браду
са груди, вашу последњу одбрану.
И зашто мајка клима главом,
одобравајући?
Маказе звецкају,
штоф ћути,
филц је густ,
до гушења.
Напољу су
Влтава и вергл.

ТАМНИ ЛАЗУР ВЕКА

Док се удаљаваш од планине,
све су слабије видљиви путељци
којима си кроз њу ходио,
цветни пропланци и ћувици,
букови што воду претварају
у маглу која умива дах.
Не могу се ни наслутити у даљини
они заклони међу моћним деблима,
удобни и сигурни као материце,
меке простирке од старог лишћа
које зову да се на њима почине.
Све се теже разазнају стрме литице
на којима би застајало срце
јер су мамиле у понор.
Кад се у сутон осврнеш
и погледаш планину,
видиш дводимензионални сиви масив,
који негде при врху у облацима
прелази у боју неба.
Тако и разноликост тренутака
Које си страствено и неповратно
годинама живео,
покрије хумус трулог времена
и изједначи тамни лазур века.

*ИЗВОДИ ИЗ ИЗАБРАНИХ ТЕКСТОВА О ПОЕЗИЈИ
МИРОСЛАВА АЛЕКСИЋА*

ПЈЕСМЕ ОД КРХОТИНА СВИЈЕТА

И кад пише о духовном и спиритуалном, Алексић своју пјесму насељава детаљима из материјалног, предметног свијета и непосредног искуства. Вјештим и тачним распоредом и очућавањем тих детаља утире се пут ка дубљим семантичким слојевима и метафизичком смислу којег се ни једна пјесма овог пјесника унапријед не одриче.

Слике свакодневног тихог рашичавања, пустоши и празнине, тјескобе и немоћи доминантне су у многим Алексићевим пјесмама. Дашак наде даје онај „нечујни рибљи смијех“, доносећи љековите иронијске састојке који пјесму спасавају од патетике а пјесника од једностраних псеудофилософских исказа.

Као што о тзв. судбинским проблемима не воли да филозофира, тако Алексић ни о поетичким недоумицама не прави есеје у стиховима. И њему је потпуно јасно да се свијет одрекао поезије, а ова напора и воље да се бави суштинама таквог свијета. Отуда није чудо што се пјесник појављује као двојник арлекина, или оне јуродиве која о свијету све зна (...) Или, још боље и тачније, пјесников близанац је Здравко Мравље Срце који у истоименој пјесми гради кућу од отпадака великог градилишта. Тако некако и пјесник од крхотина свијета прави своју пјесму.

Како то чини Мирослав Алексић?

Основна карактеристика језичко-обликовног поступка јесте вјешто унутрашње помјерање класичног метра на синтаксу говорног језика, на једној и метафоре у нарацију на другој страни. Метричким помјерањима постиже се богатији и сложенији ритам примјерен пје-

сниковом темпераменту, а нарација омогућује да се широко асоцијативно поље држи под контролом.

Борђо Сладоје („Рибљи смех“, Дневник, Нови Сад, 5. јун 1994)

МАГИЈСКО У ЧУЛНОЈ ОЧИГЛЕДНОСТИ

У збирци „Нема вода“, он се више него у двама претходним књигама (...) показује као песник стишане рефлексije и одмерене речи. Сав окренут покушајима тумачења разноврсних констелација знакова из наше свакодневице, сав окренут и открићу тајновитих веза међу предметима који непрестано улазе у наше видно поље, песник се одлучује да покуша спајање свакодневног и магијског, оностраног и оностраног. Желећи да искуша могућност њиховог прожимања, он истражује присуство магијског у чулној очигледности свакодневног живота, као и трагове свакодневља у магијској стварности.

Алексићеве песме по правилу почињу некаквом сликом: низ детаља у пуној визуелној датости описују животну ситуацију чије се значење не исцрпљује у њој самој; она, наиме, увек садржи некакву вишу димензију, носећи при том тиху трансцендентну објаву.

Иван Негришорац („Камен са душе умрлог претка“, Летопис Матице српске, јун 1994)

ИНТЕРТЕКСТУАЛНЕ ВЕЗЕ

Поезија Мирослава Алексића израстала је – у периоду дужем од три деценије - колико из непосредних чулних опажаја и промишљања животне стварности, толико и из инспиративних саговорничких призива пјесника, мислилаца и умјетника из минулих стољећа, почев од Хомера, Лао Цеа, наше народне поезије, Сервантеса и Хелдерлина па до неких савременика и пјесничких другова. Она је дакле у исти мах, и подједнако, језички умјетнички израз сопствених суочења са животом и свијетом датог простора и времена, али и већ посредованог стваралачког искуства (палимпсести!) које пјесници попут Алексића одувijek налазе код претходника, да га изнова рефлектирају, прерађују и потом дијеле са својим читаоцима. У тој „двојности“ извора или иницијалних ситуација настанка пјесме нема ничег противрјечног или извјештаченог – њоме се само указује на комплексност пјесничког чина и позива. И када нам се једно пјесничко дјело учини потпуно самониклим и самодовољним, попут затворене монаде, такав утисак можда је заснован само на чињеници да још нисмо открили његове прикривене интертекстуалне везе.

Стеван Тонтић („Запис о поезији Мирослава Алексића“, Траг, Врбас, мај 2018)

ИЗВАН ВЛАДАЈУЋИХ ПЕСНИЧКИХ СТРУЈА

Алексић се није дао завести владајућим песничким струјама у младој српској и југословенској поезији. Он исписује своју поезију. То је поезија која није окренула леђа

стварности и животу, већ напротив, у сликању животних чињеница, догађаја из свакодневног живота, или живота који би могао бити свакодневан, одбиром и интензивирањем тих слика он долази до оног што називамо поетским.

Никола Шанта („Сањање и сањарење“, Дневник, Нови Сад, 8. јун 1986)

ОСЛОБАЂАЊЕ ПОРУКЕ

У чудесима мудрачки спремног говора, као рецимо у песмама: „Познање“, „Узнем метлицу – пометем собицу“, „Ако со буде неслана“, „Велика је долина месопотамска“, „Грчки дуван“ и другима, може се рећи да Алексић успева да оствари фасцинантно одсуство првог и, рекло би се, најповршинијег плана песме. То му обезбеђује да из другог плана и слабо уочљивог језгра песме, својим имагинативним распоном, вештом чаролијом, ослободи првобитну поруку, од које сва њена околина постаје намагнетисана, при чему речи напушта алогична снага која помера израз.

Благоје Баковић („Со је ипак слана“, Дневник, Нови Сад, 25. јануар 1991)

СВЕТ КОЈИ ПОСТОЈИ И НЕ ПОСТОЈИ

Ова поезија је, подвући ћу то још једном, индиферентна према текућим филозофским (теоријским) становиштима. Можда је парадоксално, али управо зато она као поезија функционише: успоставља своје слике, вла-

стите суштине које су независне од катастрофичке екстраполације и брисања вредносних кодова.

То је свет који постоји и не постоји, истовремено; постоји за оне који су спремни да га перципирају, да га прихвате таквог какав јесте, да га открију и обзнане, да открију у њему лепоту и неки тајанствени смисао; за све друге - тај свет је недокучив, непознатљив, затворен, самим тим и непостојећи. Такво постојање „међу јавом и мед сном“ је чиста лирика, за коју, очигледно је, Мирослав Алексић има изоштрен слух.

И језик ове поезије је такав, флуидан, у смислу да је неизвештачен, да је видљива лакоћа у његовом излагању, битна мелодија у његовом певању, итд.

Најупечатљивије Алексићеве песничке слике су, свакако, оне које увиђају како штампарска грешка може донети катастрофу, однети животе (у песми „Како настаје све“); проналажење пресованог цвета у „Просветином“ издању Рилкеових „Девинских елегија“; увијање дувана у листове уибеника „Историја хеленске књижевности“ и све визије у диму такве митологије, цела песма „Изгубљена ода“ (...) Досетке или анегдоте, свеједно, ове нам песме нуде ведрији, суптилнији, аутентичнији поглед на свет од гомиле нових, актуелних, испражњених поетика и корица које су именоване савременом књижевношћу.

Зоран Ђерић („Подводне метафоре“, Стварање, Подгорица, јануар 1992)

ПЕСНИК КУЛТУРЕ

Његови сведени стихови, неоптерећени вишком фигуративности, преносе исказе који највише личе на конста-

тације, на (неминовно субјективно) бележење стања ствари – како то сугерише слика из песме „Док не дође по нас“: „У складиштима меморије / гурају се подаци, / тесно је свакој чињеници“. Семантички ефекти, најчешће изградња опозиција или парадоксалности, постижу се сучељавањем стања ствари, увиђањем несклада у стварности којој се језик обраћа. Тако се између појединих „података“ и „чињеница“ захваћених у једној песми, отвара празан простор, загонетка, што песму упућује оном начину читања који мора да води рачуна о техникама (хотимичне) недоречености. Тако из на први поглед једноставног и одређеног начина говора, израстају оне неодређености које је својевремено Миљковић описивао као ситуацију када више од речи говоре празнине међу њима.

Мирослав Алексић је склон митопеји и у песмама које не инсистирају на ефектима ометене комуникације (а каква би она и могла да буде у оскудном времену?), већ пре настоје да реактивирањем митских представа освеже угрожени смисао. Ту се овај песник указује као један од многих присталица идеје да би се смислотворни и светотворни потенцијал поезије могао обновити уколико се она приближи сопственим изворима. Код Алексића, ти извори су, поред мајдана мита, велика песничка дела прошлости. Скривени цитати и парафразе, као и поређења и алузије, толико су фреквентни у Оскудном времену, да аутора ове збирке без оклевања можемо да сврстамо у ред песника културе. Понекад на дијалогу са делима минулих времена он остварује своје главне семантичке резултате. Већ је довољно речено о наслову збирке, са директном алузијом на Хелдерлина, а треба поменути, јер су веома успеле, и песме „Повратак“ и „Ружа за крај“. Прва се ослања на читаочево препознавање једне важне епизоде из Хомерове Оди-

сеје, а друга је нека врста коментара на запис на надгробној плочи песника Рилкеа. Други смислотворни извор, мит, напаја, такође, многе Алексићеве песме, од којих су најзанимљивије две вишеделне – „Нема вода“ и „Велика здела“. Обе показују да се и стиховима сведене фактуре могу писати целине дужег даха и сложеније композиције. Осим тога, у појединим сликама „Велике зделе“ можда треба препознати дијалог са авангардним песничким извешајем из времена између два светска рата...

Саша Радојчић (*„Песнички станује човек“*, поговор књизи Мирослава Алексића *„Оскудно време“*, Прометеј, Нови Сад, 2016)

ЖИВОТНО УВЕРЉИВЕ СЛИКЕ

Овај поета с лакоћом, готово као у сну, како би рекао Андрић, прелази и прагове столећа и простора (...) Читамо дирљиве, животно уверљиве слике о љубавницима из Помпеје, који леже у страсном загрљају, под покровом магме, чекајући да буду пробужени после много векова. Ни ходочашиће Светог Саве, или тренутак кад се подиже крст на голготи, нису прошла времена. Она трају, сада и овде, у потпуно чистом, есенцијалном, снажном облику, јер се морају упамтити (...) Лична историја, о којој песник такође проговара, није ни скрајнута или мање важна у односу на велику историју света. Тај реликвијар, заоставштина очевих предмета, који су нетом пронађени, или михољска сећања на сестру, или путовања по благим фрушкогорским, радичевићевским заласцима сунца, постају за песника парадигма реминисценција, сећања, која говоре у прилог до-

живљаја интегралности света, у којој су, како каже Црњански, све ствари у дубокој, каузалној вези.

Ана Стишовић Миловановић („Нити истог клупка“, Институт за српску културу Приштина – Лепосавић, 2018)

МАГИЈСКИ ВЕРИЗАМ

Призивајући видљиве и могуће, чулно проверљиве и културно-историјски утемељене слојеве, Мирослав Алексић у „Непоновљивом коду“ говори о основним изразима живота. Док принцип љубави оличава стваралачки активiranу позицију у свету, дотле смрт заокружује суму искустава стечених у свету умножених и по много чему неупоредивих искустава. Између љубави и смрти, о којима се у Алексићевим стиховима и мисли и говори, траје свакодневица коју ваља осмислити и испунити неопходним смислом који се најчешће препознаје у култури и историјском трајању.

У новим песмама Мирослава Алексића искуство егзистенције непрестано се саображава и суочава с културом дугог трајања и литературом у распону од античке књижевности и Библије до најбољих књига модерног доба. Проживљено искуство постаје дубље са својим пробраним културним заокружењем, док се култура изнова, у низу упечатљивих песама, потврђује у токовима стварног живота. И свакодневица, и култура, и историја стоје напоредо у овим песмама, не тежећи оштрим границама међу собом, напротив, мешајући се и продужавајући једна у другој, као тренуци у времену и као само искуство трајања

у коме сећање на оца има једнако важну митску улогу као и канонизовани цитат из античке књижевности. На тој основи израста необични магијски веризам ове поезије.

Гојко Божовић („Краљевства без граница“, Повеља, Краљево, 2019)

МЕТАФИЗИЧКО УЦЕЛОВЉЕЊЕ ПОЕЗИЈЕ

У насловној песми тог циклуса налази се својеврсна похвала Јефимији. Она је у вредносном и сваком другом смислу попут њене Похвале кнезу Лазару. Песма Јагорчевина у снегу (уместо добродошлице 166. листу Мирослављевог јеванђеља) похвала је Григорију Дијаку, Мирослављевом јеванђељу и монасима који су, како се у песми каже: ...у молитвама и на послушањима/ незаинтересовани за време које је текло поред њих/ чекали предзнаке Другог Доласка... Песма Глуво гламочко похвала је полубогу Гаврилу Принципу, његовим принципима и вишим законима уписаним у целовитост времена о којима је Гаврило знао све, док је похвала великом писцу и трибуну Петру Кочићу песма Краљ. Песма Стрелчев страх од пенала посвета је делу и човечности Петера Хандкеа и спомен на четрнаесторицу жетелаца из Старог Грацког, масакрираних пре двадесет и једну годину. Неименовање починилаца те стравоте, њихово некажњавање, сведочанство је да се свет – онај у ком човек не познаје другог човека, у ком нико ни пред ким не свлачи своју кожу – уцеловљује у свом злочину.

Слађана Илић („Метафизичко уцеловљење поезије, Мирослав Алескић, Арапски капричо“, Вечерње новости, 27.10. 2020)

СИМУЛТАНО ВРИЈЕМЕ

У чему је оригинална и нова поезија Мирослава Алексића?

Прво, то је освјежење на тематском плану: поимање времена и простора, општа култура свијета, свакодневно и вјечно, трајно и пропадљиво, љепота и дубина пјевања, способност да у детаљу спозна цјелину...

Алексић је уочио да је савремена поезија изгубила читаоце због сопственог херметизма, пјевања у одређеним кључевима. Стога се вратио једноставном, семантички прозирном поетском исказу. Показао је да је најтеже пјевати једноставно, а на високом поетском нивоу.

Од мноштва аспеката с којих се може говорити о Алексићевој поезији и поетици, позабавићемо се оним чиме је књига „Арапски капричо“ омеђена, а то је вријеме (...) О времену и памћењу говори „Арапски капричо“. Вријеме не тече праволинијски, оно је симултано у великим временским циклусима за чију је мјеру људски вијек сувише кратак. У том временском океану истовремено су урођене краве које пасу у Кмећанима крај Бањалуке и оне које пасу крај Еуфрата и Нила, три човјека која у доколици пију еспресо, монаси који чекају Други Долазак и старци с подножја планине на чији се врх никада нису попели. А на крају, Бог ће поништити све „јер ће свему доћи време у исти час“.

Ђорђе Нешић („Запис о времену у књизи Арапски капричо Мирослава Алексића“, Траг, Врбас, јесен-зима 2021)

ПАРАДОКСИ ЉУДСКЕ ПСИХЕ

Мимо тога, Алексић врло вешто обликује песме. Први циклус је везан за историјске догађаје, најчешће о животима писаца, светаца, али и о много чему другом. Понекад, као у песми „Псалам 103. у манастиру Петковици“, обогаћен живописним описом природе по узору на Војислављево „Јутро на Хисару код Лесковца“.

Већ ту се види утицај Јована Христића који ће у следећем, бољем циклусу, бити још уочљивији. Бавећи се личним доживљајима, концизно и са пуно емоција, Алексић открива парадоксе људске психе.

Никола Живановић („Одсутност божја“, Политика, 20. октобар 2018)

ДУХ ФИНЕСЕ

У додиру с поезијом новосадског песника Мирослава Алексића читаоца намах освоји њена посве индивидуална боја. Озрачи га нека снатрена визура: хипнагогички сјај несвакидашњег поетског света, одсјај заумља. И надасве – обасја га дух финесе. Као изузетан представник данашњег лирског тренутка, као радознао, интелектуално пасиониран писац, Алексић нуди богату полифонију своје мисаоности и емотивности. Дарује нас богатством доживљајних кругова који се асоцијативно разгранављују у рељефне поетске слике – плод интелектуалистичког, ерудитивног духа. Оне потврђују да поета непрестано бди и снатри над билом света. Настоји да умножи и песничком егзалтацијом допре до језгра ствари и бића, до универ-

залних егзистенцијалних и духовних битности. Песничке слике из свакодневног предметног света поета врло често комбинује са душевним (пра)сликама, обилато храњеним соковима подсвести, што и јесте посебна врлина ове песничке уметности. Алексић се служи сликовитим језиком унутарњег исповедања, који је у вези са несвесним – суштинском основом душе – одакле и црпи поетску грађу.

Ксенија Катанић („Непоновљиви код снова“, Свеске, Панчево, март 2019)

ОДСУСТВО СВАКЕ ПРЕТЕРАНОСТИ

Иако је у критичкој рецепцији означен као самосвојан песник без изразитих поетичких утицаја и узора. Мирослав Алексић новом књигом поезије призива песнички глас Борислава Радовића. Одредница „песник културе“, доследно понављана у критици оба песника, није једина повезница између Алексића и Радовића. Присуство fine песничке ироније, спој свакодневице и културе, бројне митско-историјске реминисценције, и стил који сједињује једноставност, мирноћу и узвишеност песничке речи, чини дијалог између дела ова два песника живим, актуелним и плодоносним. Занимљиво је, међутим, да сам Алексић у једном интервјуу истиче како је његова поезија „песништво једног пренапрегнутог споја иронијског и лирског“ који у тој напетости постиже оно што он види као смисао поетског. У том смислу, као своје праве песничке узор, издваја велике прозне писце, Сервантеса и Кафку. Отуда можда наративност у његовим песмама, потреба да се „исприча прича“ и заокружи анегдота, али и амбива-

лентност у споју иронијског и лирског која се, као и код Радовића, најчешће разрешава крозfino изнијансирану меланхолију. Алексић успешно одржава равнотежу између песимистичних тонова којима је обојена свакодневица савременог човека и јасно израженог поноса, готово свечаног поштовања према снази песничке речи и различитим сферама наше традиције и културе. Из тог разлога меланхолија не постаје преовлађујуће осећање збирке, нити прелази у огорченост, као што се ни иронија у његовим песмама никад не приближава цинизму.

Чини се да лепота Алексићевог песничког гласа лежи управо у томе: у одсуству сваке претераности и стабилном, усмереном одабиру да се остане прозиран, али не и површан, одмерен, а не и претенциозан.

Сања Перић („Капричо песника културе”, Летопис Матице српске, новембар 2021)

ДЕКОДИРАЊЕ ПОЈАВА

Мирослав Алексић је до те мере трезвен и разборит мислилац да хладним посматрањем појавног, примећује, види, поима и разуме и све невидљиво – каузалне односе који су по правилу доминантни и имају већу тежину од оног што ми – људи несвесни “који у хлебу видимо само хлеб” – јесмо у стању да појмимо а који су резултат односа доминације невидљивих сила. Овим његова поезија постаје декодирање појава и парадоксална демистификација материјалног. Јер појавно може бити једнако заводљиво и митизовано као и нематеријално, док је невидљиво исто тако суштински важно, као све и оно што је могуће до-

дирнути.

Мада је неретко нарација, Алексићева поезија је тиха рефлексивна и има уравнотежен језички израз. То је поезија лирског тренутка, која се састоји од стихова искуства пуне вредности. Аутор не покушава ништа да сакрије, не сања, не замагљује – ни своју па ни читаочева свест, већ управо супротно, труди се да представи истину такву – каква јесте, свет, онакав – какав јесте и који је само овако будној свести потпуно јасан и разумљив.

Зденка Валент Белић (Из поговора књизи изабраних песама Мирослава Алексића на словачком језику „*Chudorľavý čas a iné básne*“ (Оскудно време и друге песме), Словачки издавачки центар, Бачки Петровац / Удружење словачких писаца, Братислава, 2021. Превод ауторке)

ЧИТАЛАЦ КАО САУЧЕСНИК

Алексић, рекли бисмо, истовремено афирмише и релативизује, развија и помера из лежишта мноштво упесмљених појава, чулних и имагинацијски конструисаних, разгранана и згушњава језик својих песама у лирски интонираном расположењу. Отуд вероватно и променљивост тонске скале, од неутралног, стишаног и еуфоричног, до иронијских и пародијских отклона, понегде и патетичних наноса и провокативних поентирања у вишеслојној значењској спрези, изграђеној на опозицији, указујући на несклад међу супротстављеним стварима сучељеним у језичком саобраћају. Асоцијативним везама Алексић доводи у везу разноврсне садржаје из заједничке збиље у појединачан и личан утисак, стварајући од читаоца саучесника

песничком чину и језичкој стварности у којој све подлеже промени ауторске воље или фокализацији.

Бранислав Живановић („Анахрона инстанца“, Златна греда, Нови Сад, 2018)

О ПЕСНИКУ

Мирослав Алексић рођен је у Врбасу 9. јануара 1960. године. Гимназију је завршио у родном граду. Дипломирао је на Катедри за општу књижевност и теорију књижевности Филолошког факултета у Београду. Члан је Удружења књижевника Србије, Друштва књижевника Војводине и један је од оснивача Друштва новосадских књижевника. Био је учесник Оснивачке скупштине Удружења књижевника Републике Српске.

Алексић је био секретар Фестивала југословенске поезије младих и управник Народне библиотеке „Данило Киш“ у Врбасу. Са песником Благојем Баковићем основао је и водио Издавачку кућу Слово и лист за децу Растимо. Са Ђорђом Сладојем покренуо је часопис за књижевност, уметност и културу Траг.

Три године је обављао послове програмског директора Међународног сајма књига у Новом Саду. Уредник је трибине Савремени човек и савремени свет у Матици српској.

Обавља послове помоћника управника Библиотеке Матице српске.

Алексић је прве песме објавио у гимназијском листу Млади дани 1977. године у Врбасу.

Објавио је књиге песама: Зигурат, Народна библиотека „25. мај“, Титов Врбас, 1986; Попик или чуг, Универзитетска ријеч, Никишић и Књижевне новине, Београд, 1990; Нема вода, Матица српска, Нови Сад, 1994. Оскудно време, Прометеј, Нови Сад 2016, Непоновљиви код, Архипелаг, Београд, 2018, Арапски капричо, Архипелаг, Београд,

2020, *Кафкино матурско одело, Православна реч, Нови Сад, 2021.*

*Поезија му је превођена на руски, енглески, словачки, румунски, грчки, македонски и русински језик. У Москви, у издању издавачке куће „Гаракс“ 2017. године објављена му је књига изабраних песама: *Лабиринт / Лавиринт*, (двојезично руски и српски) у избору и преводу Андреја Базилевског. У издању Словачког издавачког центра у Бачком Петровцу и Удружења словачких писаца у Братислави 2021. године је објављена књига *Алексићевих изабраних песама под насловом „Chudorľavý čas a iné básne“* (Оскудно време и друге песме). Књигу је приредила и заједно са Аном Вриком песме превела на словачки Зденка Валент Белић.*

*Поезију, прозу и књижевну критику објављивао је у листовима и часописима: *Летопис Матице српске, Политика, Књижевне новине, Књижевна реч, Вечерње новости, Српски књижевни гласник, Савременик, Свеске, Златна греда, Глас омладине, Улазница, Стварање, Овдје, Глас српски, Траг, Писац, Mons Aureus, Бдење, Буктиња, Библиопис, Савремена библиотека, Српски преглед, Нова стварност, Наше стварање, Годишњак Библиотеке Матице српске, Кровови, Фронт и другим.**

Песме су му заступљене у више од тридесет антологија и избора поезије у Србији и иностранству.

Добитник је неколико књижевних награда, међу којима су и: Друга награда Фестивала југословенске поезије младих (1985) Печат вароши сремскокарловачке (1994), Ленкин прстен (2017), Вишињићева награда (2020) и награда Алексије Везилић (2021).

Био је члан жирија за доделу награда Фестивала југословенске поезије младих, Друштва књижевника Војво-

дине и награде Јелена Балишић. Сада је члан жирија награде Сирмаји Карољ. Члан је редакције Библиотеке Прва књига Матице српске и редакције часописа Траг.

Учесник је скоро свих значајнијих песничких манифестација у Србији, Републици Српској и Црној Гори као што су: Међународни октобарски сусрети писаца у Београду, Бранково коло у Сремским Карловцима, Дучићеве вечери поезије у Требињу, Ђоровићеви сусрети у Билећи, Борина недеља у Врању, Кочићев збор у Бањалуци, Драинчеви песнички сусрети у Прокупљу, Заплањски Орфеј у Гацином Хану, Вечери поезије на извору Пиве у Плужинама, Трг песника у Будви, Сарајевски дани поезије на Палама, Вишињићеви дани у Шиду, Дани Ђуре Јакшића у Српској Црњи, Меморијал Мирослав Антић у Мокрину и другим. Као песник гостовао је и у Русији, Мађарској, Румунији и Хрватској.

Са Мином Алексић преводио је са руског поезију Јекатерине Пољанске. Са др Јулијаном Рамачом превео је са русинског спев Гаврила Костелника Идилски венац, прво дело написано на русинском књижевном језику.

НАПОМЕНА

Књига „Траварев наследник“ представља опиширан избор из поезије Мирослава Алексића којем су придодате и неке до сад необјављене песме. Тако читалац може да стекне целовит увид у досадашње стваралаштво овог песника.

Избор је сачинио аутор. Песме су разврстане по циклусима према тематској и мотивској сродности, а не према редоследу објављивања књига из којих су преузете.

САДРЖАЈ

Траварев наследник	3
ПОГЛЕД НА ЛУКУ	5
Познање	9
Огледалце	10
Тако пише	11
Како сам се родио	12
О души	13
Кућа поред села	14
Облак над водом	15
Огледало	16
Знакови	17
Моја поезија	18
Одговор	19
Вратио сам све на своје место	20
Смрт је вешт скаут	21
Арапски капричо	22
Искушење	23
Кад једном све постане лако	24
Узнем метлицу – пометем собицу	25
Опет о души	26
Певач привида	27
Како певати о томе	28
Чућеш како пева лаж	29
У башти	30
Савет	31
Нагнутост	32
Било је топло	33
Добар пас	34
Водена вага	35
Зимска песма	36
Арлекин	37

Поглед на луку	38
Мртва природа са кутијом за накит	39
Моћ	40
Старци	41

ТРАКТАТ О ВРЕМЕНУ	43
-------------------	----

Не иди дубоко у шуму	45
Док не дође по нас	47
Чекаоница	48
Архимедова када	49
Ах, нико ништа не зна	50
Изгубљена ода	51
Између два села	52
Старо светло	53
Бели корални гребен	54
Пробуди се па заспи	55
Матица добра	56
Велика је долина месопотамска	57
Пресуда	58
Тражење	59
У трагању за изгубљеним стварима	60
Слепи путник	61
Изненадна непријатност	62
Просјак	63
Ухода	64
Обично послеподне	65
Сан и јава	66
Тињалица	67
Здравко мравље срце	68
Јуродива	69
Песма	70
Скупљачи лоптица	71
Златоносна река	72
Када дођу	73
Како пролази време	74

Руке	75
Секира	76
Роде	77
Мајка у сликама	78
У шетњи	79
Лишће опалих сећања	80
Имена	81
Бицикл	82
Непоновљиви код	83
Трактат о времену	84

ДОСЛЕДНОСТ СКАРАБЕЈА 85

Доследност скарабеја	87
Шишарка	88
Стање	89
Ако со буде неслана	90
Како настаје све	91
Забуна	92
Празнина у другом стању	93
Коме прсне чело	94
Немам речи	95
Песничка јесен	96
Џез	97
Савет	98
Прича о цару Фирауну	99
Молитва	100
Горка је наша судбина	101
Бројгелова кула	102
У синагоги	103
Платонова пећина и три села приде	104
Пророчанство	105
Ноћ вештица	106
Слободан пад	107
Звезда над Манилом	109
Генетика	110

Тајна позоришног бифеа у Елсинору	111
Година лапота	113
Новогодишња	115
Апокалипса	116
На дана кад је умро Петар Пан	117
Последње дете	118
Песма полуделих делфина	119
Јапански клонови	120
Стрелчев страх од пенала	121
Окасниели нумизматичар	123
Жив је Милош	125
Грчки дуван	126
Претеча	127

АЖДАЈА И ЦАРЕВ СИН 129

Аждаја и царев син	131
Зашто подбацују приноси у Подунављу	132
Плочник	133
Песма селу потопљеном ради изградње хидроелектране	135
Повратак	136
Опсада Цариграда	137
У подножју Тавора	138
Посланица путнику	139
Кир Спиридон игуман студенички отписује Светом Сави	141
Псалам 103. у манастиру Петковици	143
Манасија	144
Отисци	145
Со и пепео	146
Светлописи са нашег острва	147
Испочетка	148
Пчелојављење	149
Двобој	150
Ленкин прстен	151
Хотел Румунија	152
Златне закрпе	153

Јагорчевина у снегу	154
Краљ	156
Сизифов син	157
Прича о Ибн Ал-Хајсаму	158
Ахејци	160
Награда	161
Витез од Манче	162
Попик или чуг	163
Палимпсести	164
Свећа која се гаси	166
Лењинградска симфонија	167
Стражевица	169
Глуво гламочко	170
Кућа Ипатијевих	171
Кидисање на Бога	173
Пребиловци	174

ПАРАБОЛА О ЉУБАВИ 175

Страх од олује	177
Лавиринт	178
Ждралови	179
Тај трен	180
Освајач	181
Љубав у воћњаку	182
Између две јаве	183
На Млечном путу	184
Тај плес	185
Немушти језик	186
Парабола о љубави	187
Меланхолија	188
Овако се ти односиш према лажи	189
Ружо	190
Једном	191
Неизвесност	192
Мост	193

Мелена Јесенска ће добити писмо	194
Код паука	195
Врело подне у Помпеји	196
Пабло, Касагемас и Жермен	197
Последње писмо Маријане Алкофорадо	198
Сетна песма	200
Терет	201
Напад на Текому	202
Апеирон	204
Плач Чарлија Паркера	205
Ружа за крај	206

МИХОЉ	207
-------	-----

ВЕЛИКА ЗДЕЛА	215
--------------	-----

НЕМА ВОДА	225
-----------	-----

ОСКУДНО ВРЕМЕ	237
---------------	-----

ТАМНИ ЛАЗУР ВЕКА	247
------------------	-----

Краткодневица	249
Гетсимански врт	250
Две службе	251
Искорачити у песму	252
Диотима	253
У Савини	254
Пасторала	255
Куба	256
Преферанс	257
Епифанија	258
Савана	259
Рез	260
Старом господину, на тргу	261
After party	262

Скаска о галебу	263
Лисабон	265
Везилић	266
Успомена	267
Кафкино матурско одело	268
Тамни лазур века	269
 Изводи из изабраних текстова о поезији Мирослава Алексића	 271
 О песнику	 289

Мирослав Алексић
ТРАВАРЕВ НАСЛЕДНИК
изабране и нове песме

Издавачи
Књижевна заједница Шид
Архив Војводине

За издавача
Срђан Малешевић, председник Књижевне заједнице Шид
Небојша Кузмановић, директор Архива Војводине

Корице
Рајко Каришић

Припрема за штампу
Вукан Поповић

Штампа
ЈП Службени гласник, Београд

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14

АЛЕКСИЋ, Мирослав, 1960-

Траварев наследник / Мирослав Алексић. - Шид : Књижевна заједница Шид ; Нови Сад : Архив Војводине, 2021 (Београд : Службени гласник). - 303 стр. ; 21 см. - (Едиција Вишњићева награда)

Тираж 1.000.

ISBN 978-86-901842-2-4

COBISS.SR-ID 52237321

